Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען | היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

Nr. 55/1655 | Łódź, Wtorek 5 marca 1929 r. | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג כג אדר א׳ תרפ״ט | Nr 55 1655

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71

שלום אין דער ציוניסט. ארגאניזאציע

געשלאסען אן׳אפמאך צווישען דעם פיהרער פון דער אפאזיציע דעפ. גרינבוים און די פארשטעהער פון צ. ק. לעווימע, דעפ. ראָזענבלאט און ד״ר הינדעס.

די בעמיהונגען צוריקצושטעלען דעם שלום אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פוילען, זענען ענדליך געקרוינט געוואָרען מיט ערפאָלג.

נעכטען 1 ביינאַכט אויפ׳ן באַנקעט לכבוד דעם דירעקטאָר פון „קרן־היסוד״ אין ירושלים, ה׳ לייב יפה איז אונטערגעשריבען געוואָרען דער אָבמאַך צווישען דעם פיהרער פון דער אָפּאָזיציע דעפ. גרינבוים פון איין זייט און די פאָרשטעהער פון צ. ק., די ה״ה לעווימע, דעפ. ראָזענבלאַט און הינדעס פון דער אַנדערער זייט.

די הויפּט־יסודות פונ׳ם געשלאָסענעם שלום זענען:

די אָפּאָזיציע שטעלט אָפּ ביז׳ן קאָנגרעס דעם קאַמף געגען דער אַגענץ;

דער צ. ק. ווערט רעקאָנסטרואירט אויף דעם אופן, אַז צו דער איצטיגער צאָהל פון 9 מיטגלי־דער וועלען צוגעוועהלט ווערען דורכ׳ן פאַרטיי־ראַט נאָך 9 מיטגלידער פון דער אָפּאָזיציע און אויסער דעם אַ נייטראַלער פאָרזיצער (אַלס קאַנדידאַט אויף פאָרזיצער ווערט פאָראויסגעזעהען דער פרעזעס פון ציוֹנ. פאַרטיי־געריכט אַחוו. באָרים סטאַווסקי).:

ביידע צדדים האָבען זיך מחייב געווען, אין פרינציפיעלע פראַגען זיך נישט צו מאַיאָריזירען, נאָר דורכקומען אויפ׳ן יסוד פון אַ געגענזייטיגער פער־שטענדיגונג.

די אַרבייט פון צ. ק. וועט געפיהרט ווערען דורך אַ פּרעזידיום פון 7 פּערזאָן, וואָס וועט בעשטעהן פון 3 מיטגלידער פון ביזאיצטיגען צ. ק., 3 מיטגלי־דער פון דער אָפּאָזיציע (2 פון על המשמר און 1 רעוויזיאָניסט) און דעם פאָרזיצער —

ווען דעפ. גרינבוים האָט אָנגעזאָגט די פער־זאַמלטע די בשורה וועגען דעם נאָר־וואָס געשלאָ־סענעם שלום, איז אויסגעבראָכען אין זאַל אַ גוואַל־דיגער יובל. ספּאָנטאַניש זענען אַלע אויפגעשטאַנען פון די ערטער און אָנגעהויבען זינגען „התקוה״. עס האָבען זיך געהערט „יחי!״־אויסגעשרייען לכבוד די ציוניסטישע פיהרער.

דער ווייטערדיגער גאַנג פונ׳ם באַנקעט איז שוין פאָרגעקומען אונטער׳ן צייכען פון דער געשלאָ־סענער פערשטענדיגונג און אין אַלע רעדעס איז בעטאָנט געוואָרען די גרויסע וויכטיגקייט פונ׳ם נעשעהענעם אַקט פאַר דער צוקונפט פון דער ציו־ניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פוילען.

וועגען דעם נאָר־וואָס געשלאָסענעם שלום אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע דערוואוסט זיך איי־ער קאָרעספּאָנדענט פאָלגענדע פּרטים: די אונ־טערהאַנדלונגען צווישען די צוויי קעמפענדע צדדים אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע האָבען זיך אָנ־געהויבען נאָך מיט עטליכע וואָכען צוריק.

אין די אונטערהאַנדלונגען וועגען אַ שלום האָ־בען זיך בעטייליגט פאָרשטעהער פון צ. ק. און מצד על המשמר דעפ. גרינבוים און אַ פאָרשטעהער פון די רעוויזיאָניסטען. לסוף איז אויך צוגעצויגען געוואָ־רען צו דער שלום־אַרבייט דעפ. ד״ר ראָזענבלאַט, וועלכע האָט ענערגיש זיך איינגעשטעלט פאַר אַ שלום.

דער הויפּט שטרייט צווישען על המשמר, רעוויזיאָניסטען און צ. ק. האָבען זיך געפיהרט אַרום דריי הויפּט פראַגען:

1) בעציהונג צו דער אַגענץ, 2) פעראייניגהייט־ליכונג פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און 3) רעקאָנסטרוקציע פון צ. ק.

וועגען דער בעציהונג צו דער אַגענץ איז דעפ. גרינבוים איינגעגאַנגען, אַז אַזוי ווי די אַגענץ איז אַ געשעהענער פאַקט, זי איז בעשאַפען געוואָרען דורך דער גרויסער מעהרהייט פון דער העכסטער אינסטאַנץ, דעם ציוניסטישען קאָנגרעס ווערט רעד־ריבער ביז אַ צווייטען קאָנגרעס אָפּגעשטעלט דער קאַמף אַרום דער אַגענץ.

פיל שווערער איז שוין אָנגעקומען דער אויס־גלייך אין די איבריגע צוויי פראַגען וועגען דער אוני־פיקאַציע פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע איז גרינבוים עקשנותדיג געשטאַנען דערפאַר, אַז די פראַגע זאָל אָפּגעלעגט ווערען ביז אַ קומענדיגען צו־זאַמענפאָהר. דער צ. ק. האָט אָבער פערלאַנגט קאַ־טעגאָריש די איינהייטליכקייט שוין אַדורכצופיהרען.

די רעקאָנסטרוקציע פון צ. ק. האָט דעפ. גרינבוים פערלאַנגט, אַז די צאָהל מיטגלידער זאָל ווערן פערדאָפּעלט און אַחוץ מזה זאָל אויך אַנערקענט ווערען אַ פערטרעטונג פאַר די אונאַפּהענגיגע ציו־ניסטען (רודף שלומ׳ניקעס) די פערטרעטונג זאָל געהען אויפ׳ן חשבון פון די העלפט מיטגלידער, וועל־כע געהען אַריין פון אַלטען צ. ק. דאָ האָבען זיך אַריינגעמישט טאַקע די אונאַפּהענגיגע ציוניסטען. עס איז אַוועק אַ בריף־וועקסעל צווישען גרינבוים און די אונאַפּהענגיגע. די אונאַפּהענגיגע האָבען זיך אָפּגעזאָגט פון אַ פערטרעטונג אין צ. ק. און דעפ. גרינבוים האָט מסכים געווען אויף אַ גלייכע פער־טרעטונג אין צ. ק. פון ביידע צדדים 9 אויף 9.

אַזוי ווי די הויפּט־שוועריגקייטען פאַר דעם שלום זענען שוין געווען בעזייטיגט האָט מען שוין געפינען אַנ׳אויסגלייך אויך אין דער פראַגע פון פעראייניגהייטליכען די ציוניסטישע בעוועגונג אין פוי־לען. ס׳איז אָנגענומען געוואָרען, אַז די פראַגע ווערט לעת עתה נישט בעטראַכט.

כדי דער געשלאָסענער שלום זאָל געפונען זיין געהעריגען אָפּקלאַנג אויך אויף דער פּראָווינץ האָבען ביידע צדדים גערופען קאָנפערענצען פון זייערע פּראָווינץ אָנהענגער אויף זונטאָג קיין וואַרשע אויף דער קאָנפערענץ פון על המשמר האָט גרינ־בוים היים פערטיידיגט דעם געמאַכטען שלום, וועל־כער וועט איצט אויפריכטען די ציוניסטישע אָרגאַ־ניזאַציע. נאָך אַ קורצער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען צו שליסען שלום אויף די דערמאָנטע בע־דינגונגען.

Sklep Elektrowni

PIOTRKOWSKA 115

otwarty codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt

do godz. 19-ej bez przerwy.

DYREKCJA

Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Sp. Akc.

(ELEKTROWNIA ŁÓDZKA)

zawiadamia W. P. Odbiorców energji elektrycznej na OGRANICZNIKI, iż ostateczny termin uregulowania należności **za rachunki 1-go kwartału (różowe)**, to jest za czas od 1 marca 1929 r., **upływa dnia 10 marca r. b.**

Niewpłacenie należności w terminie wyżej wskazanym pociągnie za sobą skutki zerwania umowy zawartej na dostawę energji elektrycznej, oraz przerwę w dostawie prądu, bez uprzedniego o tem zawiadomienia.

W celu uniknięcia ścisku przy płaceniu w ostatecznym terminie, uprasza się o wcześniejsze regulowanie należności.

Przy płaceniu należy bezwzględnie przedstawić zapłacony rachunek różowy za IV kwartał 1928 roku.

היינט ווערט ערעפענט אין שייבלערס־געביי אויף זאַוואַדזקאַ 1 (רוג פעטריק.)

דאס שיך־געשעפט פון מ. פרינץ

אויף לאַגער אַ גרויסער אויסוואַהל פון די נייעסטע אויסלענדישע פאַסאָנען פון

דאַמען־ מענער און קינדער־שיך א. אנד.

רעעלע און פּינקטליכע בעהאַנדלונג. אייגענער ווערקשטעל אויפ׳ן אָרט.

בעמערקונג: 5 פּראָצ. פון פדיון פון דער הײַנטיגער וואָך ווערט בעשטימט פאַר׳ן גזית־הילפס־פאָנד.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין הארציגסטען דאַנק דער רעדאַקציע „נייער פאָלקסבלאַט״, דעם ה׳ משה העלמאַן, דעם סעקרעטאַר פון הויזבעזיצער־פעראיין ה׳ פריזע און דעם ה׳ דוד וויינריב, פאַר דער ערפאָלגרייכער אינטערווענץ צוליב דער אונגעזעצליכער האַנדלונג פון סעקוועסטראַטאָר ביי מיר אין דער וואוינונג, אַ דאַנק דער דאָזיגער אינ־טערווענץ האָב איך צוריקבעקומען מיין פּיאַנינאָ, וועלכע איז שוין דורך דעם סעקוועסטראַטאָר פערקויפט געוואָרען.

8174

PODZIĘKOWANIE.

Ławnikom pp. KUKOWI i JOELOWI, naczelnikowi RICHTEROWI

składam najserdeczniejsze podziękowanie za naprawianie krzywdy, której mi wyrządził sekwestrator Wydziału Podatkowego.

דער בעוואוסטער הערדען־שניידער

ח. איינשידלער, לאדז

פאמארסקא 41a, וואוינונג 49 (פריהער: פראנציסקאנער 9)

מאַכט בעקאַנט זיין ג׳ קונדשאַפט, אַז עס זענען שוין אָנגעקומען

די נייעסטע זומער־זשורנאַלען

נעהמט אָן בעשטעלונגען און פערטיגט אויס אַלער אַרט אַרבייטען לויט די נייעסטע מאָדעלען.

פּינקטליכע אויספיהרונג! — רעעלע בעהאַנדלונג!

האַנדווערקער־פעראיין, אגראדאווא 9.

8-ונג דאַמען־מאַגאַזין־שניידער!

היינט, דינסטאַג, דעם 5 מערץ, פּינקטליך 8 אין אָוונט וועט פאָרקומען

אַ וויכטיגע פערזאַמלונג

טאָג־אָרדנונג:

בעריכט פון דער לעצטער שטרייק־אַקציע.

מאַרינאַרקע פאַרלעך שניידער!

היינט, דינסטאַג, אַ גרויסע פערזאַמלונג פון פאַך, 8 אָוונט אַ בעריכט פון דער לעצטער שטרייק־אַקציע.

די פאַך־קאָמיסיע.

איילט צום גליק

און קומט קויפען אַ גליקליכען לאָס נאָר ביי לאַנגיעהריגער בעוואוסטער גליקליבער קאָלעקטור

פון י. ה. ליטמאַן פעטריקאווער 32 (רוג צעגעלניאַנאַ)

ביי מיר איז געפאַלען דאָס גרעסטע געווינס פרעמיע פון 300.000 זל., 3 מאָל צו 50,000 זל., 2 מאָל צו 25.000 זל. און צו 15.000. 3 מאָל צו 10.000 זל. און פיל קלענערע געווינסען.

די ציהונג פון 5־טען קלאַס הויבט זיך אָן מאָרגען, מיטוואָך ד. 6־טען מערץ און דויערט ביז׳ן 16 אַפּריל. בעשטעלונגען צו דער ערשטער קלאַס ווערען שוין אָנגענומען.

פּראָווינצער קענען איינצאָהלען אָהן פאָרטאָ אין פ. ק. אָ. אונטער׳ן נומער 63802.

מיט אַכטונג י. ה. ליטמאַן לאָדז, פּיעטריקאָווער 32, טעל. 44-72.

Dr. med.

L. Pikielny

אוראָלאָג

ספּעציעל ארצט פאַר נירן בלאָזן און האַרן - קראַנק.

NAWROT 8

tel. 19-90

עמפּפאַנגט פון 7–4 אָוו. נעמט אויך אָן אין דער לעטשניצע „Zdrowie„ נאַוואָמיעסקאַ 3 פון $12^1/_2$ ביז 2 צוייגער נאָכמ.

דער נייער פּרעזידענט הובער
האָט איבערגענומען די מאַכט אין די פֿעראייניגטע שטאַטען

וואַשינגטאָן, 4. (ספּ. טעל.) דער נייער פּרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאַטען הערבערט הובער האָט היינט איבערגענומען די מאַכט. דער אַקט איז פאָרגעקומען מיט אַ גרויסער פייערליכקייט. קיין וואַשינגטאָן זענען זיך צונויפגעקומען צעהנדליגער טויזענדער מענשען פון גאַנצען לאַנד. די שטאָט איז פרעכטיג רעקאָרירט. עס איז פאָרגעקומען אַ מיליטער־פּאַראַר און לויט'ן מנהג האָבען זיך אין דער סיטע, וואָס האָט בעגלייט דעם פּרעזידענט אין ווייסען הויז, געפונען די שעהנסטע פרויען פון לאַנד. דעם פּרעזידענט האָט די בעפעלקערונג אומעטום געמאַכט גרויסע אָוואַציעס.

יאַפּאַן, כינא און דער קעלאָג-פּאַקט

טאָקיאָ, 4. (אַטע). די סאָוויעטען־רעגירונג האָט זיך געווענדעט מיט אַ פאָרשלאַג צו די רעגירונגען פון יאַפּאַן, און כינאַ זיי זאָלען אויך צוטרעטען צום ליטווינאָוו־פּראָטאָקאָל, וועלכער איז אַ דערגענצונג צום בעקאַנטען אַנטי־מלחמה'דיגען קעלאָג־פּאַקט.

דער פּערקעהר צווישען ענגלאַנד און אויסלאַנד

לאָנדאָן. (י. ט. א.) לויט די אָפיציעלע ציפערן, וואָס זענען איצט פערעפענטליכט געוואָרן, זענען אין משך פון יאָהר 1928 געקומען פון אויסלאַנד 439,419 פערזאָן. אין משך פון דעם זעלבען יאָהר האָבען 432,823 פערזאָן פערלאָזט ענגלאַנד. 1981 פערזאָן האָבען נישט בעקומען קיין ערלויבניש צו קומען קיין ענגלאַנד.

די ענטשפּרעכענדע ציפערן פאַר'ן יאָהר 1927 בעטרעפען: אָנגעקומען — 412,686 פערזאָן, אָפּגעפאָהרען פון ענגלאַנד — 409,925, נישט אַריינגעלאָזט קיין ענגלאַנד 2,092 פערזאָן.

די ענגלישע רעגירונג
און דער אינטערנאַציאָנאַלער שוץ פון די מינדערהייטען.

לאָנדאָן, 4. (יט"א טעלעגראַפיש). אויף דער לעצטער זיצונג פון פאַרלאַמענט האָבען די רעפּוטאַטען וועדזשוואוד און הענדערסאָן אָנגעפרעגט דעם אויסערן־מיניסטער ווי איז די שטעלונג פון ענגלאַנד צו דער פראַגע וועגען דער שוץ פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, וואָס וועט איצט בעטראַכט ווערען אויף דער זיצונג פון פעלקער־ליגע־ראַט. דער אונטערשטאַטס־סעקרעטאַר האָט געענטפערט, אַז די שטעלונג פון ענגלאַנד וועט זיין אָנ'אָפּהאַרטענדע און אויסוואַרטענדע. אויף דער ווייטערדיגער פראַגע ווי וועט זיין די בעציהונג פון ענגלישען פאָרשטעהער צום קאַנאַדישען פּראָיעקט האָט דער מיניסטער געענטפערט אַז הגם דער קאַנאַדישער פּראָיעקט איז גוגע נאָר דער פּראָצעדור פון בעהאַנדלען די פּעטיציעס פון די מינדערהייטען, איז נאָך נישט בעוואוסט וועלכען פאָרשלאַג עס וועט שטיצען דער ענגלישער פאָרשטעהער — דעם קאַנאַדישען, צי דעם פראַנצויזישען.

אַנטיסעמיטישע עקסצעסען אויף אַ בודאַפּעשטער הויכשול
דריי יודישע סטודענטען פערוואונדעט

בוראַפּעשט, (יט"א) אין דער וועטערינאַרער הויך־שול אין בודאַפּעשט איז געקומען צו עקסצעסען מצד די אַנטיסעמיטישע סטודענטען געגען די יודען. די כוליגאַנעם האָבען געשלאָגען די יודישע סטודענטען מיט שטעקענס. דריי יודען זענען פערוואונדעט געוואָרען, איינער האָט געמוזט אָפּגעפיהרט ווערען אין שפּיטאָל. די הויכשול־מאַכט האָט זיך פערהאַלטען נייטראַל צו די כוליגאַנישע מעשים.

בעת מען האָט דעם רעקטאָר פון דער הויכשול פּראָפ. הוטיראָ אָנגעפרעגט, פאַרוואָס ער האָט נישט אָנגענומען קיין שריט געגען די אַנטיסעמיטען האָט ער געענטפערט: „איך ווייס נישט, וואָס איך וואָלט געראַרפט טון". לסוף האָט ער בעהויפטעט, אַז די כוליגאַנעם זענען געווען „פרעמדע סטודענטען"

דער „פּוטש" פון די יודישע סטודענטען אין ליטע
פּראָוואָקאַציע פון אַנטיסעמיטישע בעאַמטע

קאָוונע. (יט"א) ווי די „יט"א" האָט פאָריגע וואָך מיטגעטיילט, זענען אויף אַנ'עפענטליכען אַרויסטריט פון אַנ'ערך צווי טויזענד סטודענטען פון קאָוונער אוניווערזיטעט, אַרעסטירט געוואָרען צעהן יודען, וועלכע זענען — לויט דעם פּאָליציייאישען קאָמוניקאַט — בעשולדיגט געוואָרען אין צוגרייטען אַ „פּוטש" געגען דער איצטיגער רעגירונג.

אַ דאַנק דער אונפאַרזיכטיגקייט פון עטליכע בעאַמטע האָט זיך איצט אַרויסגעוויזען, אַז דאָס איז געווען אַ פשוטע פּראָוואָקאַציע פון איניגע אַנטיסעמיטישע בעאַמטע. וועלכע האָבען אויסגענוצט די אונשולדיגע סטודענטען־דעמאָנסטראַציע (ווי בעקאַנט, האָט זיך עס געהאַנדעלט וועגען אַ פּראָטעסט אייגצופיהרען הנחה־בילעטען אויף פערהייזונגען פאַר די סטודענטען), כדי צו טרייבען אַנ אַנטיסעמיטיש שפּיל. דער רעקטאָר פון קאָוונער אוניווערזיטעט פּראָפ. יאָרעלע האָט מיטגעטיילט דער רעגירונג און אין דער פּרעסע, אַז די צאָהל יודישע סטודענטען אויף דער דערמאָהנטער פערזאַמלונג איז געווען נאָר אַ קליינע

דער פּרעמיער פּראָפ. וואָלדעמאַראַס האָט פעראָרדענט די אויספאָרשונג צו פיהרען אין אַנ'אַנדער ריכטונג. די אַרעסטירטע יודישע סטודענטען זענען בעפרייט געוואָרען פון אַרעסט.

די שווערליכע הונגער־נויט אין בעסאַראַביע
ווי געהט צו די הילפס־טעטיגקייט פאַר די הונגער־ליידענדע?

בערלין. (י.ט.א.) דער קישינעווער קאָמיטעט פאַר די הונגער־ליידענדע יודען אין בעסאַראַביען האָט צוגעשיקט דעם דייטשען „הילפס־פעראיין" אַ בעריכט וועגען די סיבות און גרויס פון דער הונגער־נויט צווישען די בעסאַראַבער יודען.

אין בעריכט ווערט געזאָגט, אַז די תבואה־אונגערעטענישען פון די לעצטע יאָהרען האָבען אין מיטעל און דרום־בעסאַראַביען אַרויסגערופען אַנ'עקאָנאָמישען קריזיס, וואָס איז אונגעהויער פערשאַרפט געוואָרען דאָס יאָהר. בעזונדערס קאַטאַסטראָפאַל האָט געווירקט די זומער־טריקעניש פון ה. י. אונצעהליגע יודישע פאַמיליעס פעהלט ברויט אין בוכשטעבליכען זין פון וואָרט. נישט בלויז די לאַנדווירטען האָבען געליטען פון דער נויט, גאָר אויך הענדווערקער, קליינהענדלער און סוחרים זענען געוואָרען רואינירט. עס איז געשאַפען געוואָרען אַ הילפס־קאָמיטעט אונטערן פאָרזיץ פון ה' מ. רויטמאַן, וועלכער איז צוגעטרעטען צו אַ בעלדיגער ברייטער הילפס־אַקציע. די צאָהל הונגער־ליידענדע וואַקסט פון טאָג צו טאָג. טעגליך קומען אָן ידיעות פון אַלץ ווייטערע שטעדטלעך און דערפער, אַז די הונגער־נויט איז געוואָרען אַ בעפעלקערונגס־קאַטאַסטראָפע. דער זעהר שטרענגער ווינטער האָט די לאַגע נאָך פערערגערט.

פון די יודען אין בעסאַראַביען קען מען קיין שום הילף נישט ערוואַרטען, אפילו דאָס „גליקליכע" צפון־בעסאַראַביען איז ווירטשאַפטליך רואינירט פון דער הונגער־קאַטאַסטראָפע אין 1925 און 1926. ערשט אין די לעצטע וואָכען האָט די הילף געקענט עטוואָס פערגרעסערט ווערען אַ דאַנק די מיטלען, וואָס זענען אָנגעקומען פון בערלין, לאָנדאָן, פּאַריז, אַמעריקאַ א. אַ. כדי צו פערזיכערען פאַר יעדען הונגערענדען 400 גראַם ברויט מיט אַ געוויסען סכום קאַרטאָפעל טעגליך אויף אַ צייט פון 6 חדשים, איז נויטיג אַ סומע פון ווייניגסטענס 40 מיליאָן לעי (איבער 2 מיליאָן זל.) די דאָזיגע סומע קען ערוואַרט ווערען בלויז פון אויסלאַנד. דער קאָמיטעט לעגט דעריבער האָפנונגען אויף די גרעסטע אָנשטרענגונגען פון די יודען אין אויסלאַנד. כדי צו ראַטעווען פון הונגער־אונטערגאַנג טויזענדער יודישע נפשות אין בעסאַראַביען.

אַנטיסעמיטיזם אין וויסבאַדען
קאָן ברענגען צו „יודענריינקייט" פון דעם קוראָרט

וויסבאַדען. (י.ט.אַ.) שוין זייט אַ לענגערער צייט לאָזען זיך בעמערקען אין דעם בעקאַנטען דייטשען קוראָרט וויסבאַדען בולט'ע אַנטיסעמיטישע טענדענצען. די שטאָט פערוואַלטונג האָט לעצטענס ערטיילט איהר זאַל אויף אַנ'אַנטיסעמיטישע פאָרלעזונג פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער אָרגאַניזאַציע און אין דער זעלבער צייט אָפּגעזאָגט צו געבען דעם זאַל פאַר דער פּאַציפיסטישער געזעלשאַפט „שלום דורך רעכט".

דער וויסבאַדענער ראַטמאַן אָסטערהעלד פיהרט אַנ'אָפענע אַגיטאַציע פאַר דער „יודענריינהייט" פון וויסבאַדען. די דאָזיגע אַנטיסעמיטישע טענדענצען ווערען שאַרף געטאַדעלט דורך דער צייטשריפט „די מענשהייט", וועלכע ערשיינט אין וויסבאַדען, ווי אויך דורך דער אויסלענדישער פּרעסע.

לויט די שטימען פון דער פּרעסע דראָהט די פערשטאַרקונג פון אַנטיסעמיטיזם אין וויסבאַדען צו דעגראַדירען דעם וועלט־בעריהמטען קוראָרט צו דער מדרגה, אויף וועלכער עס געפינט זיך דער „יודענריינער באַד באָרקום.

די אימיגראַציע־בעגרענצונגען קיין אַמעריקע

ניו־יאָרק, 4. (אַטע). דער אַמעריקאַנער סענאַט האָט אָפּגעוואָרפען דעם בעשלוס, לויט וועלכען דאָס נייע קוואָטע־געזעץ האָט געדאַרפט אָפּגעלעגט ווערען נאָך אויף אַ יאָהר. לויט'ן נייעם געזעץ וועט די דייטשע אימיגראַציאָנס־קוואָטע פערקלענערט ווערען פון 51527 אויף 24908. די ענגלישע, שאָטלענדישע און אירלענדישע ווערט פערגרעסערט אויף דאָפּעלט.

דר. לעאָן בראַמסאָן וועגען דער פערברייטערטער אַרבייט פון „אָרט"
נעכטיגע פּרעסע־קאָנפערענץ אין לאָדז.

אין ענינים פון „אָרט" וויילט איצט אין לאָדז דער בעקאַנטער עסקן און פאָרזיצענדער פון צענטראַל־פערבאַנד פון „אָרט" אין בערלין ד"ר לעאָן בראַמסאָן.

ד"ר בראַמסאָן איז נעכטען געקומען קיין לאָדז און אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט די פּרעסע־פאָרשטעהער. דער חשובער דר. ל. בראַמסאָן האָט געזאָגט:

איך בין געקומען קיין פוילען מיט 2 צילען: קודם־כל זיך בעקענען מיט דער לאַגע פון פוילישען יודענטום, וועלכער איז דער אימפּולסיווסטער און גרעסטער טייל פון יודענטום בכלל. איך וויל מיך בעקענען מיט דער עקאָנאָמישער לאַגע, מיט דער מאַטעריעלער לאַגע און דער זעלבסטעטיגקייט פון די יודישע אָרגאַניזאַציעס און צווייטענס וויל איך אָנטיילנעהמען אין דער קאַמפּאַניע פון „אָרט", כדי צו פערשפּרייטען די אידעע פון אָרט צווישען דער ברייטער געזעלשאַפט און וויפיל דאָס וועט מעגליך זיין שאַפען פינאַנציעלע מיטלען פאַר „אָרט" אין פוילען.

פיז־איצט בין איך שוין געווען אין וואַרשא, וואו איך האָב זיך בעקענט מיט דער אַרבייט. אין ביעלסקא־ביאַלאַ, וואו די דאָרטיגע יודען זענען אונזער אידעי רעהזייל פרעמד איז דאָך געלונגען דאָרט צו שאַפען אַנ'אָפּטיילונג פון „אָרט" און די ערשטע אַדורכגעפיהרטע זאַמלונג האָט שוין געגעבען אַ בעדייטענדע סומע.

אין ווילנא דערפאַר האָב איך זיך שוין געטראָפען פנים אל פנים מיט אונזער אַרבייט און מיט דער וויכטיגקייט פון דער אַרבייט.

איך האָב נאָך נישט בעוויזען זיך גענוי צו בעקענען מיט דער עקאָנאָמישער לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג, אָבער פון דעם וואָס איך האָב שוין געזעהען, קען מען קאָנסטאַטירען, אַז די עקאָנאָמישע לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין גאַנ'ן מזרח־אייראָפּע איז איין און דיזעלבע, אומעטום, בעטיהט מען זיך אַרויסצוואַרפען דעם שטייער־לאַסט אויף דעם שטאָטישען עלעמענט, צו וועלכען עס געהער די יודישע בעפעלקערונג, די מאָנאָפּאָל־פּאָליטיק, די קאָאָפּעראַטיווען־פּאָליטיק די אַזוי־גערופענע מאָרוסען פון מאָדערניזירען דעם האַנדעל רופען זיך זעהר שווער אָפּ אויף דער יודישער בעפעלקערונג און שטויסט זיי אַרויס פון די בּיז־איצטיגע פערנומענע פּאָזיציעס.

אין מ'דאַרף דאָך שוין איצט קיינעם נישט ערקלערהען, אַז מיר זענען אַ פאָלק פון קליינהענדלער, סעקלער, שענקער, פוילען גיט אַ בולט'ן ביישפּיל פון דער נישט נאָרמאַלער לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג.

וואָס ווייטער אַל זמעהר דעקלאַסירטע עלעמענטען פערמאָגען מיר, אַלס מעהר קלאַפּען זיי אין די טירען פון פּראָדוקטיווע מלאכות. אַט פאַר די דעקלאַסירטע עלעמענטען מוז אָנגעהויבען ווערען אַן ענערגישער קאַמף פאַר זייער פּראָדוקטיוויזירונג.

עס פערגרעסערט זיך די צאָהל, וואָס ווענדען זיך צו פילאַנטראָפּישע געזעלשאַפטען נאָך נדבות, ס'ווערען וואָס אַמאָל ווייניגער געבורטען, וואָסאַמאָל קלענער ווערט דער ווילען איינצואָרדענען זיך אַ פאַמיליען־לעבען.

אַ זעהר דערפרעהענדע ערשיינונג איז די, וואָס אומעטום זוכט שוין איצט דער יוד אַליין אויף בערצובויען זיין לעבען. עס פיהלט זיך אַ גרויסער דראַנג אין די פּראָפעסיאָנעלע שולען, ס'פיהלט זיך אַ דראַנג צו שאַפען זיך אַ וואַרשטאַט, אַ מאַשין, צוליב דעם האָט „אָרט" אונטערגענומען די אַזוי־גערופענע קרובים־אַקציע. ס'ווערט אויסגענוצט דאָס קרובים־געפיהל פון די וואָס געפינען זיך מעבר לים און העלפען מיט געלד זייערע קרובים אין מזרח־אייראָפּע, זיי זאָלען זייער הילף מאַכען פּראָדוקטיוו דורך קויפען דורך דער פערמיטלונג פון אָרט אַ מאַשין, אַ וואַרשטאַט פאַר זיין דעקלאַסירטען קרוב, און בעקומט דאָס דער קרוב טרעט אַריין ליסט און לעבען אין דער יודישער פאַמיליע.

ס'פיהלט זיך אויך אַ דראַנג צו בעסערער אַרבייט, אויב מ'זיל אויסהאַלטען אין קאַמף פאַר דער עקזיסטענץ מוז מען אַוועקוואַרפען די טאַגרעט־אַרבייט, ווילען טאַקע די בעלי־מלאכות בעסערע און מאָדערנערע מאַשינען, כדי צו קענען מיטגעהען מיט דער קאָנקורענץ אויפ'ן מאַרק.

דערועלבער דראַנג פיהלט זיך ב"י יודען צו לאַנד־אַרבייט, און נאָר דעם דאָזיגען דראַנג איז צו פעררדאַנקען דעם ערפאָלג פון דער קאָלאָניזאַציע אין ווייסרוסלאַנד און קרים. ד"ר יראַטען־מאַכט האָט ערשט רעמאָלס דערזעהען די וויכטיגקייט פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע, ווען דער דראַנג פון די יודישע דעקלאַסירטע עלעמענטען צו ערד האָט זיך שוין פערוואַנדעלט אין מעשים, אויך אין פוילען, אויף וויפיל דאָס איז מעגליך, ווילען יודען געהען צו לאַנד־אַרבייט, „אָרט" האַלט אויס 12 לאַנד־ווירטשאַפטליכע קאָלאָניעס.

פּאַראַלעל מיט דעם ווילען פון דער יודישער בעפעלקערונג זיך צו פּראָדוקטיוויזירען געהט די געזעלשאַפטליכקייט און העלפט איהר אין דעם דאָזיגען גראַנגעל.

צו דעם צוועק זענען שוין פערהאַן ספּעציעלע אינסטיטוציעס ווי „רושאָינט" יק"א און „אָרט", „אָרט" האָט איצט 85 אָפּטיילונגען, 50 אין די ערטער וואו זי פיהרט אַדורך איהר פּראָדוקטיוויזירונגס־אַרבייט און 35 מעבר לים, דער בּיודזשעט פון „אָרט" בעטרעפט אַ האַלבען מיליאָן דאָלאַר, פאַר פוילען איז אויסגעגעבען געוואָרען 4 מיליאָן 200 טויזענד זלאָטעס.

נאָך וויכטיגער ווי אָרגאַניזאַציע און ווי געלד איז ד יסימפּאַטיעס פון דער יודישער בעפעלקערונג פאַר „אָרט" און די אָנערקענונג פון דער אויסערליכער וועלט. די רעגירונגען אין פערשידענע לענדער הויבען אָן סובסידירען דעם ווילען און די אַרבייט צו פּראָדוקטיוויזירען די יודישע בעפעלקערונג, צוערשט האָבען די רעגירונגען געהאַט אַ חשד אין די שולען פון „אָרט", אָבער וואָס מעהר זיי האָבען קאָנטראָלירט, וואָס מעהר אינספּעקציעס אַדורכגעפיהרט, אַלס מעהר האָבען זיי געמוזט אויסדריקען זייער ענטציקונג און אָנערקענונג, נישט נאָר פאַר אונזער אָרגאַניזאַציע, נאָר פאַר אונזער אידעע, דעריבער האָבען אונזערע אויסשטעלונגען געהאַט אַזאַ גרויסען ערפאָלג. אונזער אויסשטעלונג אין דייטשלאַנד איז געוואָרען אַ פּאָליטישער פאַקטאָר.

„אָרט" האָט נאָך דעם גרויסען פּלוס וואָס אין איהם קאָנצענטרירען זיך אַלע יודישע גרופּען פון די סאַמע רעליגיעזסטע ביז די סאַמע ראַדיקאַלסטע פון די נאַציאָנאַל־געשטימטע ביז די האַלב־אַסימילירטע.

צום סוף שטעלט זיך נאָך אָפּ ד"ר בראַמסאָן אויף לאָדז און זאָגט, אַז לאָדז האָט צוגעצויגען די אויפמערקזאַמקייט פון צענטער אַלס לאַבאָראַטאָריע, וואו דער יודישער אַרבייטס־פעהיגער מאַן זאָל אַריינגעצויגען ווערען אין די פאַבריקען, דעריבער האָט דער צענטראַל־פערבאַנד בעגריסט דעם פּרוב פון דער לאָדזער אָפּטיילונג אויסצולערנען יודען אויף מעכאַנישע מאַשינען און זיי איינאָרדנען אין די פאַבריקען, אין אויסלאַנד האָט מען בעוואונדערט דעם קאַמף וואָס די יודישע פּרעסע אין לאָדז האָט געפיהרט אַריינצופיהרען די יודישע אַרבייטער אין מעכאַנישע פאַבריקען.

צום סוף האָט דער פערוואַלטונגס־מיטגליד פון לאָדזער „אָרט" ד"ר איינער אינפאָרמירט וועגען דעם נייעם עקספּערימענט צו געבען מעכאַנישע איבונגען אַנ'ערך 40 האַנדוועבער, וועלכע וועלען אַרבייטען אין אַ בשותפותדיגען לאָקאַל און וועלען די שטוהלען אויסצאָהלען אין פערלויף פון 3 יאָהר.

די ווירטשאַפט פון די מלוכה-אונטערנעהמונגען

די העפטיגע אַטאַקען מיט וועלכע אייניגע בע־קאַנטע עקאָנאָמיסטען זענען אין דער לעצטער צייט אַרויסגעטרעטען אין סיים און אין דער פּרעסע געגען דער דעסטרוקטיווער ווירטשאַפט אין די מלוכה׳שע אונטערנעהמונגען ,די שאַרפע פּראָטעסטען, וואָס זענען אין צוזאַמענהאַנג דערמיט געמאַכט געוואָרען דער רעגירונג, האָבען בעוואוינען די רעגירונג צו פערענטפערען איהר טאַקטיק.

וועגען מיניסטער טשעכאָוויטשעס לעצטער אַ־דוויסטריס אין סיים האָבען מיר שוין אויף דעם פּלאַץ זיך גאַנץ ברייט אָפּגעשטעלט. איצט האָט גענומען דאָס וואָרט דער האַנדעלס־מיניסטער.

ער פערטיידיגט נישט די מלוכה׳שע אונטער־נעהמונגען און ער בעשולדיגט זיי נישט, ער קלאַפּט זיך אויך נישט „אָשמנו“. ער דערצעהלט אונז נאָר בקיצור ,אַז עס איז געשאַפען געוואָרען אַ בעזונדערע קאָמיסיע צו אויספאָרשען די פּאַקטישע לאַגע. די קאָמיסיע וועט אויסאַרבייטען אַ גע־נויען בעריכט, און צושטעלען איהם אין אַ בוך־פאָרם דער עפענטליכקייט.

ערשט דאַן, זאָגט מין. קוויאַטקאָווסקי וועט די געזעלשאַפט האָבען די מעגליכקייט צו עפענען אַ ברייטע דיסקוסיע ,און קומען וועט זי צום אויס־פיהר ,אַז דער גאַנצער „הכצעקתה“ איז אָהן אַ יסוד און אַלץ איז כשורה.

אַ גלייכער וועג און אַ גוטער וועג, און לאָמיר האָפען, אַז די רעגירונג וועט אונז צופרידענשטעלען. ער לשעה ,ביז די האָפנונגען וועלען מקוים ווערען, וועלען מיר אַ קליין ביסעל אַנאַליזירען אַ פּאָר צי־פערען. עס איז ווערט אַז די קאָמיסיע זאָל זיך אויף זיי אָפּשטעלען. אפשר וועלען זיי איהר קומען צו הילף. ביים פערווירקליכען די האָפנונגען, וועל־כע מיר לעגען אויף איהר.

די מלוכה׳שע אונטערנעהמונגען זענען די איינ־ציגע וועלכע געניסען פונ׳ם חסר פון דער רעגירונג. הן דאַרט, וואו עס האַנדעלט זיך וועגען קרעדיטען, שטייערען, הן דאַרט, וואו מען שמועסט וועגען שטיצע ,וועגען הנחות אויף די באַהנען, זענען זיי די ערשטע ,און זעהר אָפט אַפילו די איינציגע.

בלויז איין גרופּע מלוכה׳שע אונטערנעהמונגען געניסט אין דער באַנק פאַר פאָלקס־ווירטשאַפט פון 29,3 מיליאָן קורצטערמיניגען און 74,2 מיליאָן לאַנגטערמיניגען קרעדיט, אַ חוץ, וואָס די רעגירונג בעטייליגט זיך אין זייער גרונד־קאַפּיטאַל מיט אַ סומע פון 34,5 מיליאָן זל.

און דאָך, כאָטש עס שטעקט אין זיי אַזאַ גרויסע מאָס ענערגיע און קאַפּיטאַל, זענען זייערע הכנסות נישטיגע ,נאָכמעהר, אין די ערשטע 3 פערטלען פון פאָריגען יאָהר האָט דער מלוכה־אוצר פון זיי בעקומען מיט 40 פּראָצענט ווייניגער.

אמת ,די סומע, וואָס איז אַריינגעשטעלט גע־וואָרען אין ביודזשעט (17,9 מיליאָן זל.) בעדייט נאָר, אַז אַזוי פיל דאַרפען די מלוכה׳שע אונטער־נעהמונגען איינצאָהלען לטובת דער מלוכה, און די ווירקליכע רווחים בעטרעפען 564,6 מיליאָן, העכער 3 מאָל מעהר. אָבער...

1) ווען מיר זאָלען אַראָפּרעכענען פון די אַל־געמיינע הכנסות (564,6 מיליאָן) די איינקונפטען פון די באַהנען (413,5 מיל.) און פון די וועלדער (80 מיל.) וועט אויסקומען, אַז אַלע איבריגע גראַנ־דיעזע אונטערנעהמונגען ברענגען קוים 71 מיליאָן;

2) ווען מען נעהמט אין אַכט ,אַז די רעגירונג בעשטימט „פון איהר טאַש“ אַ צוגאָב־סומע לטו־בת די אונטערנעהמונגען אין דער הויך פון 22,7 מיליאָן, וועט די איבערגעבליבענע סומע בעטרעפען נאָר 48,3 מיליאָן.

3) ווען מען נעהמט ווייטער אין אַכט, אַז פון דער אַלגעמיינער הכנסה (564,6 מיל.) איז 408,1 מיליאָן זל. בעשטימט אויף אויסערגעוועהנ־ליכע אויסגאַבען, וועט עס הייסען, אַז די מלוכה־אונטערנעהמונגען וועלען ביי אַ גוטער קאָניונקטור און ביי אַ גוטען ווילען איינצאָהלען אין דער מלוכה׳־שער קאַסע נאָר 156,5 מיליאָן און נישט 179 מיליאָן.

ערנסטע ספקות ערוועקט אויך די בעזונדערע רובריק אין ביודזשעט „האַנדעלס־אינדוסטריע, בערג און היטעס־אונטערנעהמונגען“, וואָס איהר גאַנצער ריינער ריוח בעטרעפט אַוש 6,37 מיליאָן זל.!..,

אָט די און נאָך אַנדערע ספקות איז דאָ אַרויס־צוברענגען, און די קאָמיסיע וואָלט טאַקע זיך פער־דינט אַ ברייטען יישר־כוח, ווען איהר וואָלט געלונגען צו פערטרייבען אָט די אַלע ספקות און שאַפען אַ רוהיגע אַטמאָספער פאַר דער צוזאַמענאַרבייט פון אַלע מלוכה׳שע טיילען לטובת דעם אַלגעמיי־נעם וואוילזיין.

מאַג. ש. בונין

Dr. med. J. LUBICZ
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקריפּלונגען פון די פלייצעס און גלידער.
איינציגע פּראַקטיקע פון [illegible]
[illegible]
ליכט [illegible]
[illegible] פון 5—7 אין [illegible].

דער אַנטיסעמיטיזם אין רוסלאַנד

ריכטער בעזייטיגט פון זיין אַמט. — שטימונגען אין אוקראַינע. — 5 יאָהר תפיסה פאַר רודפ׳ן אַ יודישען אַרבייטער

מאָסקווע. (יט״א) „ראַסטאַ“ מעלדעט פון קראַסנאָיאַרסק, אַז איינער פון די ריכטער פון דאָרטיגען קרייז־געריכט ,יאַבלאָקאָוו, וועלכער האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר אַן אַנטיסעמיט, איז בעזייטיגט געוואָרען פון זיין אַמט. צוזאַמען מיט איהם איז אויך בעזייטיגט געוואָרען דער פערטרעטער פון דעם פאָר־זיצער פון קרייז־געריכט ,זאַלאָסאָוו. די צוויי ריכ־טער זענען אויסגעשלאָסען געוואָרען פון דער קאָ־מוניסטישער פּאַרטיי.

כאַרקאָוו. (יט״א) דער אַלאוקראַינישער פּראָפעסיאָנעלער ראַט האָט בעקומען טעגליך בע־ריכטען וועגען וואַקסענדע אַנטיסעמיטישע שטימונ־גען צווישען די אַרבייטער אין אוקראַינע. דער אַנ־טיסעמיטיזם איז ספּעציעל שטאַרק פערשפּרייט צווי־שען די אַרבייטער אין די צוקער־ און בראָנפען־פאַבריקען. די לאַגע איז געוואָרען אַזוי ערנסט, אַז עס ווערען איצט אָנגענומען מיטלען געגען דעם.

מינסק, (יט״א) אין היגען געריכט איז פאָר־געקומען אַ פּראָצעס פון אַרבייטער וואַליניעץ און זיינע חברים ,וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרען אין רודפ׳ן די יודישע אַרבייטער אויף דער אוניווערזי־טעטס־פאַרשטאַט אין מינסק.

וואַליניע איז פערמשפּט געוואָרען צו פינף יאָהר געפענגניש. מיט שטרענגער איזאָלאַציע און אַרויסגעשיקט צו ווערען פון ווייסרוסלאַנד. צוויי פון זיינע מיטהעלפער זענען פערמשפּט געוואָרען צו טער מינען ביז איין יאָהר תפיסה. דריי זענען בעפרייט געוואָרען.

יודען אין דער דייטשער ליטעראַטור

אין דער מאָדערנער ליטעראַטור פערנעמען זיי אַנפירענדע שטעלונג

פּראַנקפורט. (יט״א). דער בעקאַנטער רייטשער ראָמאַניסט געאָרג הערמאַן האָט דאָ גע־האַלטען אַ פאָרטראַג וועגען אַנטייל פון יודען אין דער דייטשער ליטעראַטור. דער רעדנער האָט פון אָנהויב אַרומגערעדט דעם יודישען אַנטייל אין דער דייטשער ליטעראַטור זייט די עלטסטע צייטען. אין דער נייער צייט האָט זיך דער יודישער אַנטייל פיל פערגרעסערט. בראש פון די דאָזיגע שריפטשטעלער און דיכטער נעהמען היינע און בערנע. שפּע־טער קומען פייל הייזע און בערטאָלד אויערבאַך. אין דער לעצטער צייט האָבען די יודען איבערגעגעבען די פיהרענדע פּערזענליכקייטען פון דער דייטשער לי־טעראַטור, ווייל ער זעהט די זאַכען מיט דרומדיגע שטאַרקער, ... דער יוד רעאַגירט אויף דאָס בעאָבאַכטע טעראַטור .דער יוד רעאַגירט אויף דאָס בעאָבאַכטע נעהווען ; אַלס געבוירענער אימפּרעסיאָניסט, פּאַסט ער אַלץ אויף עמפּינדליכער ,מעהר אָנגערעגט און מעהר ניגזואַנסירט. וואָס וואָלט בעדייט פּראָג, ווען די יודען וואָלטען איהר נישט געגעבען אַזעלכע שריפטשטעלער ווי מאַקס בראָד, פראַנץ ווערפעל, קאַפקאַ ?

דער רעפערענט רעדט נאָכדעם אַרום די השפּעה פון דער דייטשער ליטעראַטור פון יעקב וואַ־סערמאַן, שטערנהיים, האָפמאַנסטאַל, עלזע לאַס־קער שילער, אפרים נוימאַן, דעבלין, מאַקסימיליאַן האַרדען, אַלפרעד קער, פּאָלגאַר, ליאָן פויכטוואַנ־גער א .אַנד. ווען די דייטשען יודען — האָט דער רעפערענט פערענדיגט — טוען אַזוי פיל פאַר דער דייטשער ליטעראַטור ,האָבען זיי אַלע רעכט, נעאַכ־טעט צו ווערען אַלס דייטשען.

אַ שווערע בעשולדיגונג

געגען דעם יודישען ריכטער מאָסקאָוויץ

ניו־יאָרק. (י.ט.א.) קאָנגרעסמאַן זאַמערס האָט געמאַכט אַ סענסאַציאָנעלע רעוועלאַציע וועגען מיסברויכען ביים ערפילען די אַמטליכע פליכ־טען דורך דעם ברוקלינער פעדעראַל־ריכטער הענ־רי מאָסקאָוויץ (אַ יוד), בעת אַדמיניסטרירען מיט דעם פערמעגען פון אַ באַנקראָטירטער פירמע. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט די יורידישע קאָמיסיע פון אַמעריקאַנער קאָנגרעס בעשלאָסען פאָרצולעגען דעם קאָנגרעס צו שאַפען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, כדי אַדורכצופיהרען אַנ׳אויספאָרשונג וועגען דעם ענין.

די בעשולדיגונגען פון קאָנגרעסמאַן זאַמערס שטיצען זיך אויף די ערקלערונגען פון דער יודי־שער פירמע ברידער לעווין פון ברוקלין.

27 דעפּאָרטאַציעס פון ענגלאַנד

פון 1-טען יאַנואַר ה. י.

לאָנדאָן. (יט״א) אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פּאַרלאַמענט האָט דער אינערן־מי־ניסטער סער וויליאַם דזשאָנסאָן היקס, ענטפער־ענדיג אויף אַנ׳אינטערפּעלאַציע פעסטגעשטעלט, אַז פון 1־טען יאַנואַר ביז׳ן 25־טען פעברואַר ה.י. זענען דעפּאָרטירט געוואָרען פון ענגלאַנד 27 פרעמדע לענדישע בירגער.

אַ נייער יודישער קאָאָפּעראַציע-זשורנאַל

וואַרשאַ ,(יט״א) דער אַלגעמיינער רעוויזיאָנס־פערבאַנד אין לעמבערג האָט אָנגעהויבען אַרויסצוגעבען אויסער זיין פּוילישען אָרגאַן „פּשעגליאָנד ספּולדזשעלטשי“ אויך אַ יודישען זשור־נאַל א. נ. „דער קאָאָפּעראַטאָר“.

די אויפגאַבע פון דעם זשורנאַל איז צו פער־שפּרייטען דעם קאָאָפּעראַציע־אידעאַל אויף דער יודישער גאַס.

דער קאַמעניצער מגיד

דער ערשטער יודישיסט
קאַפּיטעל „בלעטער פון מיין לעבענסבוך“

פון ראובן ברײנין

אין מיין ליידענשאַפטליכער אַגיטאַציע פאַר דער אויפלעבונג פון העברעאיש, גאָר נישט נעה־מענדיג אין בעטראַכט די יודישע שפּראַך אַלס די פאָלקס־שפּראַך, האָט מיך דער צופאַל צוזאַמענ־געפיהרט מיט אַ מערקווירדיגער פּערזענליכקייט, וואָס איז געווען דער ערשטער מיך צו בעקענען מיט אַ גאַנץ אַנדער שטאַנדפּונקט.

וועגען אָט דער זעהר אינטערעסאַנטער פּער־זענליכקייט וויל איך דערצעהלען. דאָס איז געווען רבי חיים זונדל מכבי, בעקאַנט אונטער׳ן נאָמען „דער קאַמעניצער מגיד“. ער איז געקומען קיין מאָסקווע אין פריהלינג פון יאָהר 1888, צו האַל־טען זיינע דרשות. צו יענער צייט איז אוסישקין געשטאַנען מיט איהם אין אונטערהאַנדלונג, מיט דעם פערלאַנג איהם אָנצושטעלען אַלס אַ מטיף לאומי וציוני. געשיקט פון די מאָסקווער חובבי־ציון אי ,דער יודישער פּראָווינץ. אַ שבת נאָכמיטאָג בין איך, אוסישקין און טשלענאָוו, אַלס די מיט־גלידער פונ׳ם חובבי ציון קאָמיטעט, געגאַנגען הע־רען, אַלס די מבינים, די ערשטע דרשה פון מכבי. דאָס איז געווען אין אַ קליינער שוהל׳כעל פון די אויסגעדינטע ניקאָלאַיעווסקי סאָלדאַטען. דער ערש־טער איינדרוק פון יענער דרשה און פונ׳ם דרשן איז נאָך גאַנץ פריש און לעבעדיג אין מיין זכרון. מכבי איז געשטאַנען נעבען אָרון הקודש, מיט׳ן פּנים צום עולם. אַ געלבליך־בלייכער פּנים, אַ געדיכטע, פולע, בלאָנדע באָרד, אַ הויכער דענקער־שטערן, רערעוודיגע, שטראָפענדיגע אויגען, קליין־געוואַקסען און נערוועז־בעוועגליך. דאָס שוהל׳כעל איז געווען אָנגעפּאַקט מיט געוועזענע ניקאָלאַיעווסקי סאָלדאַ־טען — אַנ׳עלטערער עולם, זקנים, פעסט־געבוי־טע ווי פון שטאָל אויסגעגאָסען. נעבען מגיד איז גע־שטאַנען אַ פולער עמער מיט קאַלט וואַסער. ווען ער האָט אָנגעהויבען „זאָגען“ מיט׳ן סקאַרבאָווען מגידישען ניגון, האָט ער גלייך געוואונען און פער־צויבערט די צוהערער, וואָס זענען געשטאַנען קאָפּ אויף קאָפּ.

די שטים פון מכבי איז געווען ווירקליך וואונ־דערבאַר, אַ זעלטענהייט, אַ זעהר רייכער רעגיסטער פון טענער און ניואַנסען, בוינזאָם און מאָדולאַציאָנס־פעהיג. די פאַרב פון דער שטים איז געווען אַ וואַרי־מע, אָפּטמאָל אויך גלוטיג הייס, אָט האָט די שטים געדונערט מעכטיג, צאָרנדיג געדופען, געמאַהנט און געוועקט, אָט איז זי געווען צאַרט, ווייך און אַריינדרינגענד טיף אין דער נשמה. אָט איז די שטים געווען קלאָר, העל, ווי געשליפענער קרישטאַל, און אָט איז זי געווען וויינענדיג און אָנגעזאָפּט מיט טונקעלען שמערץ. אינ׳ם זיפץ פון מכבי האָט זיך געהערט דער זיפיץ פון דורות. דער זיפיץ פון אַ פאָלק, וואָס ווערט געפּייניגט, געמאַטערט און אינק־וויזיטאָריש געשענדעט, אין געוויסע שטעלען האָט זיין שטים אויסגעדריקט עקשנות, האַרטנעקיגקייט, שטאָלץ שפּאָט און נצחון איבער׳ן שונא, וואָס ער האָט גע־זעהן פאַר זיך מיט זיינע גייסטיגע אויגען.

מיר איז נאָכדעם אויסגעקומען צו הערען די בעסטע רעדנער אין איראָפּע און אין אַמעריקאַ. קיינער פון זיי, אַפילו נישט זשאָרעס, דער בעס־טער רעדנער פון זיין צייט אין פראַנקרייך (וועל־כען איך האָב געהערט אין פּאַלע בורבאָן אין דער בעריהמט־געוואָרענער דעבאַטע מיט קלעמאַנסאָ, וועגען דעם צוקונפטשטאַט) — קיינער פון זיי האָט נישט געהאַט אַזאַ מערקווירדיגע שטימע. עס איז געווען אַ וואונדער פון דער נאַטור.

דער קאַמעניצער מגיד האָט גערעדט קעגען פיר שעה (זיינע דרשות פלעגען אין געוויסע פאַלען דויערן אויך זעקס שעה, אומאונטערגעבראָכען). ניין, ער האָט נישט גערעדט, נישט „געזאָגט“, נאָר גע־שטורעמט, געקעמפט היציג מיט אומזוכטבאַרע, ביי־זע גייסטער, געשטראָפט אָהן רחמנות, ווילד גע־דראָהט און אויך געטרייסט, געלאַשטשעט און רח־מים זיך געבעטען ביי זיינע צוהערער. זיי זאָלען געהן אויפ׳ן וועג, וואָס אונזערע נביאים האָבען אָנגעציינט.

דער ברויזענדער טעמפּעראַמענט פון מכבי איז געווען אַ שטורעם־ווינד, אַנ׳אומאויפהאַלטזאַמער וואַסער־פאַל. איך האָב בעוואונדערט דעם דרשן און זיין דרשה, ווי נאָר יונגער קאָן בעוואונדערען; בין געווען שטאַרק ערשטוינט פון דער אומגעוועהנלי־כער גייסטיגער שאַפונג; פונ׳ם עקסטאַז, וואָס האָט געהאַלטען אין איין שטייגען, און פון דער געוואַלדי־גער אויטאָסוגעסטיע, וואָס האָט בעהערשט דעם רעדנער. זיין אינערליכער פייער האָט זיך אויף איין רגע נישט אויסגעלאָשען — און קיין סימן פון מידקייט.

וויפיל גייסטיגען דינאַמיט האָט ענטהאַלטען אָט דער שוואַכער, קליינער קערפּערל! וויפיל אינער־ליכע עקספּלאָזיאָנען זענען אין איהם פאָרגעקומען אין די פיר שטונדען! ווי האָט ער עס אויסגעהאַל־טען? עס איז נישט געווען צו בעגרייפען.

אינמיטען דער דרשה, ווען ער האָט זיך שטאַרק צוקאָכט און צופלאַקערט, האָט ער אויפגעקנעפּעלט זיין וועסט, פונאַנדערגעשפּילעט ביים האַלז זיין אונ־טערהעמד און האָט טראָציג אַרויסגעשטעלט זיין נאַקעטע, האָריגע ברוסט. ער האָט זיך געבאָדען אין שווייס, עס האָט געמאַכט דעם איינדרוק, ווי ער צינדט זיך אָן מיט זיינע אייגענע ווערטער, אום צו דערוואַרימען, אום אָנצוצינדען זיינע צוהערער.

די דרשה זעלבסט איז געווען צוזאַמענגעשטו־קעווט פון דרוש, פּלפּול, מיטעלאַלטערליכער פילאָ־זאָפיע און פאָלקלאָר. דער צוועק פון דער דרשה איז געווען צו שילדערן דעם גלות אין די שוואַרצ־סטע פאַרבען, און צו בעווייזען, אַז דער ישוב ארץ־ישראל וועט ברענגען די אמת׳ע גאולה. דער יופי פון דער דרשה, דער גאַנצער מאַניר, די נוסחה און דער ניגון זענען געווען סקאַרבאָווע. אַלטמאָדיש, עכט־מגיד׳יש. טראָץ דעם איז די דרשה געווען דורכגעוועבט מיט נייע, מאַנכע אויך אָריגינעלע, כמעט רעוואָלוציאָנערע געדאַנקען.

דער שטיינער פון זיין „זאָגען“ האָט אויף מיר געמאַכט דעם איינדרוק, ווי איינער וואָס וויל דורכ־שמוגלען אין אַנ׳אַלטען, צופליקטען טלית, פערבאָטע־נע סחורה. די דרשה איז געווען אָנגעפּיקעוועט מיט לומדות, מיט גרויסע בקיאות, מיט ווירקליכע חריפות, מיט שפּיצפינדיגע תלמודישע המצאות, וואָס האָבען ערינערט אָן דעם משונה׳דיגען פּלפּול פון אַ רבי יעקב פּאָלאַק, מיט משלים אויפ׳ן אופן פון דעם בע־קאַנטען מגיד פון דובנא; מיט תוכחות, וואָס האָבען אַרויסגערופען אין אונזער פאַנטאַזיע די געשטאַלט פונ׳ם פאָלקסטימליכען און גרימצאָרניגען מגיד פון קעלם. און צווישען די דאָזיגע אַלע חורבות פון אַ־מאָליגע ניגאַנטישע בנינים האָבען זיך דורכגעזאָר־פּען פרישע, גרינע שפּראָצונגען פון מאָדערנע גע־דאַנקען און געפיהלען. עס איז געווען אַ מיש־מאַש פון אַנ׳אומאָרגאַניזירטען גייסט.

מכבי איז געווען נישט נאָר אַ גרויסער למדן און בעל־דרשן, אָבער אויך אַ וואָרט־קינסטלער. טעמפּעראַמענטפול און מייסטערהאַפט האָט ער גע־שילדערט אין זיין דרשה מאָנומענטאַלע בילדער פון יודישען לעבען אין די גלות לענדער, בילדער פון יודישע לופט־מענשען. שילדערנדיג אַזעלכע שוואַר־צע און גרויזאַמע בילדער, האָט ער אין עקסטאַז האַסטיג אויפגעריסען דעם אָרון הקודש און אויס־געשריען אויף דער העכסטער אָקטאַווע:

„דער גלות האָט אונז פערוואַנדעלט אין שווינד־לער, האָט אונז געצוואונגען צו פערנעהמען זיך מיט נידעריגע און טריפה פרנסות!“ ער האָט אויס־גערעכענט, לויט דעם אַלף־בית, אַלע יודישע פעה־לערן אין די גלות־לענדער, און פערענדיגט דעם צעטעל פון יודישע חטאים מיט׳ן אויסרוף: „באו מים עד נפש!“ אונזער נפש טרינקט זיך, ער זינקט שוין אין תהום! נאָר ארץ־ישראל קאָן אונז ראַטע־ווען! נאָר ארץ־ישראל קאָן אונז ברענגען די גאו־לה שלימה!“ דרשנ׳דיג וועגען דער הייל־קראַפט פון ארץ־ישראל פאַר דער יודישער פאָלקס־נשמה, האָט ער געבליצט מיט שאַרפזיניגע געדאַנקען, מיט ווילדע פּאַראַדאָקסען, געהאָגעלט און געדונערט מיט מאמרי חז״ל.

אַנ׳אויסגעשעפּטער און אַ טויט־מידער האָט ער פערענדיגט זיין פיר־שעה׳דיגע דרשה.

(סוף קומט).

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

5 דינסטאג — כג אדר א' תרפ"ט

מערץ

זון-אויפגאנג 6 30
זון-אונטערגאנג 5.10

פראטעסטען געגען העכערען ס'דירה-געלד

(2) דער רעגירונגס-פראיעקט וועגען העכערען דאס דירה-געלד און צו שאפען אויף די מיטלען א בוי-פאנד האט ארויסגערופען א רייה פראטעסטען בפרט אין די קרייזען וואס ווערען דורכ'ן פראיעקט געטראפען. די ארבייטער- און אנגעשטעלטע פער-איינען פיהרען א פראטעסט-אקציע געגען דעם פראי-יעקט כדי נישט צו דערלאזען, אז ער זאל פעהווירק-ליכט ווערען. ווי מיטיילט אונז מיט האבען די פראפ-פעסיאנעלע ארבייטער פעראיינען בעשלאסען ארויס-צופיהרען א געמיינזאמע אקציע אין לאדז און ווירקען דורך זייערע דעפוטאטען ביי דער רעגירונג.

די טעג זאל דער הויפט קאמיטעט פון טעקסטיל ארבייטער פערבאנד איבערשיקען א בריוו מאטיווירטען פראטעסט צו דער רעגירונג.

דער פערבאנד צו שטיצען די היפאטעק-בעזיצער אין לאדז דריקט אויס זיין פראטעסט געגען שאפען דעם בוי-פאנד דורכ'ן העכערען דאס דירה-געלד, ווייל אויף אזא אופן וועט דער דירות-הונגער נישט געשטילט ווערען און די ארבייטער און אנגע-שטעלטע וועלען בעלאסטעט ווערען מיט נייע אויס-גאבען און דאס וועט ארויסרופען א נייע יקרות-כוואליע.

דער פערבאנד בעהויפטעט, אז די בוי-בעוועגונג ענטוויקעלט זיך נאך דורכ'ן פריוואט קאפיטאל, אז פאר'ן קריג זענען 90 פראצ. פון די נייע הייזער אויסגעבויט געווארען אויף די מיטלען פון די פריוואטע היפאטעקען.

איצט ווערען די היפאטעקען אויסגעצאהלט מיט 13 פראצ. די רעשט איז געשענקט געווארען די הויזבעזיצער. איצט זוכען די קאפיטאל-בעזיצער וואו צו פערווענדען זייערע פרייע קאפיטאלען גאר זענען אנגעשראקען און האבען מורא זיי צו לאקירען אין היפאטעקען. די היפאטעקען-בעזיצער פארערען רעריבער אז די פעראָרדנונג פון 14. מאי 1924 י. זאלען איבערעכענען די היפאטעק-חובות זאל גאר-וועליזירט ווערען און אז די רעגירונג זאל פערזיכערען די עקסיסטענץ פון די היפאטעקען (אלטע און נייע) אויף אזא אופן מיטווירקען אז דער פערטרויען די היפאטעקען זאל זיך שטארקען. דורכדעם וועט אין א גרויסער מאס געלעזט ווערען די פראגע פון דירות-נויט.

שבת איז אין צענטראלען סוחרים פעראיין (פעטריקאווער 10) פארגעקומען א קאנפערענץ, אין וועלכער ס'האבען אנטיילגענומען פערטרעטער פון 22 סעקציעס.

אויף דער קאנפערענץ איז אנגענומען געווא-רען א פייערליכער פראטעסט געגען דעם פראיעקט צו העכערען דאס דירה-געלד.

די רעדנער האבען אנגעוויזען, אז די הוספה אויפ'ן דירה געלד, וואס וועט בעטרעפען ביז 200 פראצ. וועט טרעפען ספעציעל די שטעטישע בעפעל-קערונג און וועט זיך אפרופען שלעכט בפרט אויפ'ן סוחרטום וואס געפינט זיך אזוי אויך אונטער דער שווערער שטייערען-לאסט.

די קאנפערענץ האט בעשלאסען ארויסצושיקען ברייט מאטיווירטע מעמאריאלען צו דער מאכט און געגנעטווירקען דעם פראיעקטירטער הוספה פונ'ם דירה-געלד.

א בלוטיגע אוואנטורע

(2) אין נאכט-לענער הויז אויף לוזיא גאס האט זיך נעכטען אפגעשפילט א בלוטיגע אוואנטורע צווישען א געוויסען טעאפיל מאלאוואניעץ און אויגעני מילטשארעק, מאלאוואניעץ האט דערביי מילטשא-רעקען מכבד געווען מיט א מעסער און איהם גע-מאכט 11 וואונדען אין ברוסט, בויך און קאפ. די אנוועזענדע אין נאכטלעגער-הויז האבען מיט גרויס מיה אפגעריסען מאלאוואניעצען פון זיין קרבן און איהם געוואלט איבערגעבען דער פאליציי. מאלא-וואניעץ האט זיך אבער ארויסגעריסען און אנגע-הויבען ענטלויפען, די פענסיאנערען פון נאכטלעגער-הויז זענען איהם נאכגעלאפען און אויף דער גאס אויך מיטגעטיילט דער פאליציי. איינער פון די פא-ליציאנטען האט בעפוילען דעם ענטלויפענרען ער זאל בלייבען שטעהען אז נישט וועט ער שיסען, מא-לאוואניעץ האט נישט געפאלגט. דער פאליציאנט האט אויסגעשאסען אין דער לופט, דאן האט זיך דער אוואנטורניק אפגעשטעלט און געלאזט זיך ארעסטירען.

אין פאליציי קאמיסאריאט האט זיך ארויסגע-וויזען אז מאלאוואניעץ איז שוין פון לאנג געזוכט געווארען דורך דער פאליציי אלס בעוואפנטער גנב.

צו מילטשארעקען האט מען ארויסגערופען די פאגאטאוויע, וועלכע האט איהם ערטיילט די ערשטע הילף און אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דרעווזנאווסקא.

פון וויטאס'ן ביז סלאוועק'ן

10 יאהר פוילישער פארלאמענט

די פארלעזונג פון בערנארד זינגער.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, וועט שבת האלב 11 אינדערפריה, פארקומען אין זאל פון „ארט" א פארלעזונג פון בערנארד זינגער א. ד. ט. „פון וויטאס'ן ביז סלאוועק'ן — 10 יאהר פוילישער פארלאמענט".

ב. זינגער געהערט צו די אמבעסטען אינ-פארמירטסטע סיים-בעריכטערשטאטער אין פוילען פון זינט דער פוילישער סיים איז געגרינדעט געווארען שטעהט ער ביים סאמע קוואל פון זיין ארבייט, ער קען דעריבער אויסגעצייכענט דעם פוילישען פאר-לאמענט, זיין ארבייט, ענטוויקלונגען, פערזאנען, מנהגים א. א. ו. איצט, ווען דער סיים לעבט איר-בער קריטישע טעג, איז די פארלעזונג פון ב. זינ-גער בעזונדערס אינטערעסאנט און אקטועל.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער ליימונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעץ.

אנשעל שאר'ס אמעריקאנער יודיש טעאטער

גאסטראלען פון דער וועלט-בעריהמטער אמעריק. קינסטלערין

דארא ווייסמאן

היינט, דינסטאג, דעם 5-טען מערץ, ווערט נישט געשפילט.

מארגען, מיטוואך, דעם 6-טען, 9 א זייגער אווענד

אונזער גרויסער גאסט דארא ווייסמאן אין אנשעל שאר'ס גרויסע אמערי-קאנער און ווארשאווער סענסאציע

2 יאהר געשפילט אין אמעריקא, 102 מאל אין קאמינסקי'ס טעאטער אין ווארשא.

אכטונג! די פארשטעלונגען הויבען זיך אן פינקטליך 9 אווענד און 4 נאכמיטאג. נאכ'ן 3-טען קלונג, וועלען די טהירען פאזיטיוו געשלאסען ווערען.

ט'נעמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, באריסאווא, מאכאראווסקא, גערה, פאדערמאן, קארעני, קאמפאניעץ. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, מאסקאוו, ניהוין, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעץ, ראבינאוויטש, ראקאוו.

רעזשי: מ. ארנוואלד. מוזיק. לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען אין פילהארמאניע-קאסע.

שרייבט ריכטיג אדרעסען

(ב) דער דירעקטאר פון פאסט און טעלע-גראף האט נעכטען בעקומען א צירקולאר אין וועלכען עס ווערט אנגעוויזען, אז צוליב דעם וואס די אדרעסען אויף די בריף און זענדונגען זענען כאאטיש אנגעשריבען, שטערט עס צו דער רעגולערער ארבייט. עס וועלען צוליב דעם ארויסגעלאזט ווערען מוסטערן ווי אזוי צו אדרע-סירען בריף. עס וועלען אויף די מוסטערן אויך אנגעוויזען ווערען ווי אנצוקלעבען די מארקעס, כדי מען זאל זיי קענען מעכאניש שטעמפלען.

די צוגען קורסירען נאך נישט נארמאל

ווי ס'שטעלט זיך ארויס קורסירען נאך נישט אלע צוגען.

אין צוזאמענהאנג הערמיט, האט דער וואיע-וואדע יאשטשאלט נעכטען אינטערווענירט אין איזנבאן-מיניסטעריום און מ'האט איהם דארט צו-געזאגט דעם ענין צו ערלעדיגען.

ס'איז דעריבער צו ערווארטען, אז איצט וועלען אנהויבען קורסירען נארמאל די אלע צו-גען, וואס האבען קורסירט ביז איצט.

שוץ פאר סובלאקאטארען

(—) צוליב דעם, וואס מען רעדט וועגען העכערען דאס דירה-געלד, נוצען אייניגע לאקא-טארען שוין אויס די געלעגענהייט און העכערען אויף דעם חשבון דאס דירה-געלד זייערע סובלא-קאטארען. ווי מיר דערוויסען זיך, האט דאס איזנבאן-מיניסטעריום בעשלאסען ארויסצוגעבען א פעראָרדנונג לויט וועלכער עס וועלען צוגעצויגען ווערען צו שטרענגער פעראנטווארטליכקייט די, וועלכע וועלען שולדיג זיין אין וואוינונגס ליכווע.

טראמוואי-קאטאסטראפע

(2) אויף רוג קילינסקא-גאס און נאפיורקאוו-סקע איז פארגעקומען א טראמוואי קאטאסטראפע. עס האבען זיך צוזאמענגעשטויסען צוויי טראמ-וואיען נומער 4 אויף איין ליניע.

פון צוזאמענשטויס איז איין וואגאן אראפ פון די שינעס, עס זענען אויך בעשעדיגט געווארען ביידע מאטאר-וואגאנען.

פערזאמלונג פון „הזמיר"

זונטאג איז פארגעקומען די יעהרליכע גענע-ראל-פערזאמלונג פון „הזמיר".

די פערזאמלונג האט געעפענט רעד. אוגער אין דער איינלייטונג'ס רעדע בעטאנט רעד. אוגער וועגען דער גרויסער בידה, וועלכען „הזמיר" האט געליטען צוליב'ן טויט פון פרעזעס ד"ר ל. פריבולסקי. רעד. אוגער שילדערט די גע-זעלשאפטליכע טעטיגקייט פונ'ם פערשטארבענעם. די רעדע האבען די פערזאמעלטע אויסגעהערט שטעהענדיג.

נאכדעם ווערבעט רעד. אוגער אין פרעזידיום די ה"ה מארכצוו, ליבערמאן, ראקאוויטש און זאלטמאן.

נאכ'ן בעריכט פון דער פערוואלטונג ענטווי-קעלט זיך א דיסקוסיע אין וועלכע ס'בעטייליגען זיך א רייה מיטגלידער. צום סוף ווערט אויסגע-וועהלט פאלגענדע פערוואלטונג: פרעזעס — דיר. פערלמאן, וו.-פ. עזעס — דיר. מיראווסקי, קאסיר — ליבערמאן, ווירט — אפאטשינסקי. פערוו.-מיטגל.: ד"ר זיידענגארט, יאפפע, לעווין, קלעצקי, רעד. אוגער.

קאנדידאטען: העכט, ראזענטאל, רובינשטיין, רוסינאוו, לימאן, זילבערבערג, יאסקאוויטש.

אין דער רעוויזיאנס-קאמיסיע: שאכעט, פארעצקי, מאשקאוויטש.

פערזענליכעס

דער לאדזער איינוואוינער ה' ניקאדעם מאוו האט געענדיגט דעם ווארשאווער אוניווערזיטעט מיט'ן טיטול דאקטאר-מעדיצין.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) ל. פאוולאווסקי (פיעטריקאווער 307), ס. האמבורג (גלובנא 50), ב. גלוכאווסקי (נארו-טאוויטש 4), י. סיטקעוויטש (קאפערניק 26), א. כארעמזא (פאמארסקא 10), א. פאטאש (פלאץ-קאשטשעלני 10).

היינט סאניטארע קאנטראלעס אין די הייזער

(מ) נעכטען האט זיך פערענדיגט דער טערמין וועלכען ס'האבען ארויסגעגעבען דער שטעטישער סטאראסטע און דער מאגיסטראט אויף צו ברענגען אין ארדנונג די קאנאליזאציע און וואסער-לייטונג אין די הייזער און אפצוזייניגען דאס אייז און שניי. דער טערמין איז נישט פערלענגערט געווא-רען און היינט וועלען ספעציעלע סאניטאר-קאמי-סיעס אנהויבען קאנטראלירען צי די פעראָרדנונג איז אויסגעפיהרט געווארען.

ווען די קאמיסיע וועט פעסטשטעלען, אז די הויז-ווירטען, אדער אדמיניסטראטארען, האבען נישט אויסגעפיהרט די פעראָרדנונג, וועלען זיי בעשטראפט ווערען חוץ מזה וועט דער שטעטישער סטאראסטווע פעראָרדנען די נויטיגע ארבייטען אויספיהרען און שפעטער איינקאסירען די קאסטען ביי די הויזווירטען, אויף א צוואנגס אופן

מען מוז ריינינגען די גאסען פון שנייי

(2) צוליב דעם, וואס עס הויבט אן צו טאיען, האט די וואיעוואודסטווע צושיקט אין אלע סטאראסטוועס צירקולארען וועגען ריינינגען די וועגען, פלעצער, גאסען א. ד. גל. עס דארפען גערייניגט ווערען פונ'ם שניי און בלאטע די גא-סען, וועגען, און טראטוארען כאטש איין מאל אין טאג, איידער עס הויבט זיך אן די גאסען-בעוועגונג דארפען זיי געוואשען און געקעהרט ווערען.

עס זענען פעראנטווארטליך פאר האלטען די ריינקייט די פערזאנען, וועלכע האבען די פליכט צו האלטען ריין דעם הויף און די גאס, ווי אויך די אינהאבער פון די הייזער.

אונטערדישער טעלעפאן-קאבעל לאדז — ווארשא

(2) מיר האבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, אז די רעגירונג פראיעקטירט דורך דער פערמיט-לונג פון פאסט-מיניסטעריום צו פערווירקליכען דעם פראיעקט אויסצובויען דעם אונטערערדישען טעלעפאן-קאבעל ווארשא — לאדז. ווי מיר דערווי-סען זיך, זאל אין די נאהנטסטע טעג שוין געשלא-סען ווערען דער אפמאך צווישען דעם פאסט-מיניסטעריום מיט פוילישע פאבריקען אין ווארשא, בידגאשטש און קראקא. דער קאבעל זאל קאסטען 12 מיליאן זל. די פארשטארקערער וועלען צו-שטעלען די פירמעס סימענס פון דייטשלאנד און סטאנדארט פון אמעריקא

די ליניע איז בערעכענט אויף 500 פערבינ-דונגען איינצייטיג.

דער קאבעל וועט אין אייניגע ערטער האבען אפצווייגונגען פאר דער פראווינץ.

רעגולירען די שטאט

(ב) נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פונ'ם פרעזידיום פונ'ם מאגיסטראט אויף וועלכער עס איז בעהאנדעלט געווארען דער ענין פון רעגולי-רען די שטאט.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען צוזאמענצורופען א קאנפערענץ אין זאל פון שטאטראט אויף מאנטאג אין אווענד. אין דער קאנפערענץ וועלען אויך אנטייל נעמען פער-טרעטער פון די אלע הויזבעזיצער-פעראיינען, וואס עקזיסטירען ביי אונז אין שטאט. כדי צו געבען די מעגליכקייט, אז די פעראינטערעסירטע זאלען זיך קענען גענוי בעקענען מיט'ן פראיעקט, איז דער פראיעקט ארויסגעהאנגען געווארען אין מא-גיסטראט-זאל.

א חוץ דעם האט זיך דער מאגיסטראט גע-ווענדעט צום פערבאנד פון די אורבאניסטען, אז ער זאל ארויסזאגען זיין מיינונג וועגען דעם פראיעקט פון דער שטאט-רעגולאציע לויט'ן פלאן פון מאגיסטראט.

עס וועט זיין ליכטיג אויף די שאָסייען

(מ) די אפטיילונג פון די שטאָטישע אונטער־נעהמונגען ביים מאגיסטראַט איז צוגעטראָטען צו בעאַרבייטען דעם בעלייכטונגס־פּלאַן אויפ׳ן יאָהר 1929. ס׳ווערט פאָרגעזעהען, אַז אויף די הויפּט־אַריינפאָהר־וועגען (פּאַביאַניצער, אַלעקסאַנדראָווער, זגערזשער) זאָלען אויפגעשטעלט ווערען עלעקטרי־שע לאָמפּען פון 500 וואַט־קראַפט אויף יעדע 50 שריט, אַזוי, אַז די גאַסען זאָלען בעלויכטען ווע־רען פונקט ווי די פּעטריקאָווער.

די ביז־איצטיגע בעלייכטונג פון די דאָזיגע גאַסען זאָל איבערגעטראָגען ווערען אויף די זייטיגע גאַסען, וואָס זענען ביז־איצט אינגאַנצען בעוועזן נישט בעלויכטען ווי דאָס איז אין באַלוט און ווידזעוו.

אַ חוץ דעם וועט די עלעקטראָווניע לו״ט׳ן אָפּמאַך בעלויכטען נייע 5 קילאָמעטער גאַסען אין שטאָט.

פאַרצעלאַציע פון לאַגעווניקער וואַלד

(2) אונטער׳ן פאָרזיץ פון וויצע־פּרעזעס ראַ־פאַלסקי איז נעכטען בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַ־גע וועגען דער פאַרצעלאַציע פון לאַגעווניקער וואַלד. נאָכדעם ווי די פאָרשטעהער פון די שטחים אין לאַגעווניק האָבען זיך בעקענט מיט דעם פאַר־צעלאַציע־פּלאַן פונ׳ם מאַגיסטראַט האָבען זיי אַרויס־געזאָגט זייער פּרינציפּיעלע הסכם אָפּצוגעבען אַנ׳־ענטשפּרעכענדען שטח ערד אויף צו בויען גאַסען, וועגען די איבעריגע בעדינגונגען האָבען זיי צוגעזאָגט מיטצוטיילען שריפטליך אין משך פון 2—3 וואָכען. זיי מאָטיווירען דעם לאַנגען טערמין דערמיט וואָס אַ סך אינהאַבער פון גיטער אין לאַגעווניק געפינען זיך נישט אין לאָדז און מען מוז זיך מיט זיי צו־זאָמענרעדען.

באַל לטובת דער געז. „פּראָצע“

דער באַל לטובת דער געז. צו פערשפּרייטען פאַך־קענטנישען צווישען יודישע פרויען אין לאָדז, „פּראַצע“ קומט ענטגילטיג פאָר שבת דעם 9־טען מערץ אין די פּרעכטיגע זאַלען פון מענער־געזאַנג־פעראיין, פּיעטריקאָווער 243, מיט אַ גראַנדיעזען פערשידענאַרטיגען פּראָגראַם.

דער באַל פערשפּרעכט צו זיין זעהר אינטע־רעסאַנט און איז ווערט אונטערשטיצט צו ווערען.

פון פאָלקס־אוניווערזיטעט

בײַ דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

היינט, דינסטאַג, אָוענד קומט פאָר אין לאָ־קאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אַ פאָ־לעזונג אין דער פּוילישער שפּראַך פון דירעקטאָר מ. בראַנדשטעטער אויף ד. ט.: „די אַקטואַליטעט פון לעסינג.

ד״ר פאָלעק׳ס פאָרלעזונג אין ווריזא.

מאָרגען מיטוואָך, בעת׳ן געוועהנליכען טיי־אָווענד, וועט ד״ר ווילהעלם פאַלעק האַלטען אַ פאָרלעזונג „עקזאָטישע מעשה׳לעך.

אַריינטריט פאַר מיטגלידער און אַריינגע־פיהרטע געסט פריי.

הספד

היינט דינסטאָג צווישען מנחה און מעריב וועט דער בעקאַנטער רב הרב יצחק העלער, געוועזענער רב אין אָדעס, מספּיד זיין דעם ראַדזי־נער רבי׳ן זצ״ל און סקערניעוויצער רבי׳ן אין אַלטשטעטישען בית־המדרש, דערביי וועט ווערען געשמועסט וועגען שמירת שבת און אגודת ישראל.

מאָרגען מיטוואָך פאַרנאַכט וועט הרב העלער מספּיד זיין אין ווילקער בית המדרש.

דאַנקזאַגונג

אַלע די, וועלכע האָבען מיט זייער ווערט־פולער מיטאַרבייט מיטגעהאָלפען צום גלענצענדען ערפאָלג פון דער ווינטער פּרעסע־רעדוטע, וואָס איז פאָרגעקומען דעם 11 פעברואַר, אין דער ערשטער רייה פרויען רעד. מילקער, פרוי פּרעז. סאָוואַרניצקאַ, אינזש. רומפעל, דיר. לעוויצקאַ, ד״ר ראַשעוויטש, ד״ר קימאַנט, ד״ר סקאַלסקאַ, ד״ר לעדינסקאַ, גרינוואַלד, פליישנער, פּרל. היב־נער, דריקט אויס דעם האַרציגסטען דאַנק.

דער אָרגאַניזאַציאָנס־קאָמיטעט פון דער ווינטער פּרעסע־רעדוטע.

א בריף אין רעדאַקציע

אויף דער לעצטער גענעראַל־פערזאַמלונג פון „הזמיר“ בין איך אויסגעקליבען געוואָרען אין די פער־וואַלטונג געגען מיין ווילען און געגען מיין אויסדריק־ליכער ערקלערונג, אַז איך זאָג זיך אָפּ פון יעדער הייטערדינער מיטאַרבייט, האַלטענדיג דעם „הזמיר“ פאַר לעבענסאונפעהיג ביי זיין איצטיגער אינערליכער רעזאָרגאַניזאַציע און ביי דעם אומערהערטען אינ־דיפערענטיזם פון דער יודישער געזעלשאַפט צו דער טעטיגקייט פון פעראיין. די טרויעריגע סיטואַציע האָב איך אויספיהרליך כאַראַקטעריזירט און דעם דין־וחשבון, וואָס איך האָב אָפּגעגעבען אויף דער גענעראַל־פערזאַמלונג, און ס׳זאָלט געהייסען האַנדלען געגען מיין געוויסען און מיין אינערליכער איבער־צייגונג, ווען איך זאָל איצט ווידער אַריינקומען אין די נייע פערוואַלטונג. דאָס האָב איך אויך צופער־שטעהען געגעבען די חברים פון ועד העירוני, וועל־כע האָבען דורכאויס נעפאָדערט, אַז איך זאָל בלייבען אין פעראיין.

איך ערקלער דעריבער, אַז איך נעהם נישט אָן די וואַהל און האָב פון היינט אָן קיין שום שייכות נישט צום „הזמיר“.

מיט דרך־ארץ
י. אונגער.

Dr. N. TRACHTENHERC

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען

גאַרוטאָוויטשאַ 11, טעל. 33-16

נעהמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

שפּענדען פאַר די וואַרים־ און דערנעהרונגס־פּונקטען

דער פּרעזעס פון פעראיין „משמרת החולים“ אויף אַלעקסאַנדראָווסקאַ 6, וואו עס געפינט זיך אַ וואַרים־ און דערנעהרונגס־פּונקט, ה׳ פ. רובינ־שטיין, האָט געשפּענדעט פאַר דעם פּונקט אַ קוואַנטום הערינג און אַ׳עמער פּאָווידלע.

מעלדונג

אַכטונג, פריזיער־אַרבייטער!

אַלע פריזיער־אַרבייטער מוזען היינט פּינקט־ליך 8 אינאָווענד זיין אין אייגענעם פעראיינס־לאָקאַל, פּיעטריקאָווער 79 וועגען אַ וויכטיגע פּאַך־בעראַטונג. 4731 די פערוואַלטונג.

וויכטיגע דיסקוסיע איבער די קאָנסטיטוציע־ענדערונגען

גרויסע רעדע פון דעפּ. יצחק גרינבוים.

וואַרשאַ, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) ביים אָנהויב פון דער נעכטיגער סיים־זיצונג האָט מען אָנגענומען אין דער דריטער לעזונג די ענדערונגען אין געריכטס־וועזען.

דערנאָך איז מען צוגעטרעטען צו דער ווייטער־דיגער דיסקוסיע וועגען די ענדערונגען אין דער קאָנס־טיטוציע.

עס האָט גערעדט קאָשטשאַלקאָווסקי (ב.ב.), וועלכער האָט פּאָלעמיזירט מיט די לינקע, דאַן האָט גערעדט כאָטשינסקי פון כ. ר. קאָמאַרניצקי פון נ. ד. און דאַן בעהמט אַ וואָרט דעפּ. גרינבוים, וועל־כער זאָגט צווישען אַנדערען: די אַמאָליגע סיימען האָבען געוואָלט ראַטעווען זייער לאַגע דורך ענדערען די וואַהל־אָרדינאַציע אויף דעם אופן, אַז די ביז־היגע־ער הייטען זאָלען נישט קומען צום וואָרט, די איצטיגע רעגירונג וויל אויסמיידען אַלע לויפענדע און לעבע־רינגע פּראָבלעמען און: קודם כל בעמיהט זי זיך, אַז די מינדערהייטען זאָלען נישט אין די ראַזינגע פּראָבלעמען נישט מישען, זי וויל פערשטאַרקען זיך די מאַכט און נעהם אויפ׳ן וועג פון אַבסאָלוטיזם, אַזאַ קאָנסטיטוצי־יע־געזעץ, ווי די רעגירונג וויל קען נאָר געענדערט ווערען דורך אַ רעוואָלוציע. די רעגירונג צווינגט אַלזאָ די אָפּאָזיציע צו געהען אויף דעם וועג. דאָס זעלבע איז געשעהען נאָך דער צווייטער און דריטער רומאַ, וואָס שייך דער יודישער בעפעלקערונג האָט זי שוין נישט איינמאָל נעהאַט די מעגליכקייט זיך אָקעגענצושטעלען אַזעלכע וועלכע האָבען געזאָגט מיין מלוכה — מיין רעליגיע אָדער מיין מלוכה — מיין נאַציע.

נאָכדעם ווי ס׳רעדט נאָך דעפּ. שטשיפּיאָרסקי בעקומט אַ וואָרט דעפּ. רייך, ער זאָגט, אַז דער פּראָיעקט וועגען ענדערען די קאָנסטיטוציע האָט פעהלערען און קודם כל דאָס וואָס דער פּרעזידענט האָט דאָס רעכט צו הערכערען די שטייערען מיט 10 פּראָצענט, דאָס איז אָבער נאָר אַ פּראָיעקט און מ׳קען זיך רינגען איבער איהם. סיים־מאַרשאַלעק ראַשינסקי ערקלערט, אַז ס׳איז פערהאַן אַ פאָר־שלאַג פון „סטראַנ. כלאָפּסקיע“ וועגען אָפּוואַרפען דעם פּראָיעקט אין דער ערשטער לעזונג, דער פאָר־שלאַג קען אָבער נישט אָפּגעשטימט ווערען, ווייל דער סיים האָט מסכים געווען צו בעהאַנדלען די פראַגע וועגען די קאָנסטיטוציע־ענדערונגען.

די לינקע האָבען אַריינגעטראָגען אַן איינגעגעבען פאָרשלאַג וועגען ענדערען די קאָנסטיטוציע, ער וועט זיך געפינען אויף דער טאָג־אָרדנונג אין פער־לויף פון 15 טעג.

—:0:—

ערעפנונג פון דער פעלקער־ליגע־ראַט־סעסיע

ערשטע געהיימע זיצונג.—כותל־מערבי־פראַגע אויף דער טאָג־אָרדנונג.—

פּוילען געגען מאַכען ענדערונגען אין דער מינדערהייטס־פראַגע.

היינט ווערט בעטראַכט דאָס מינדערהייטס־פּראָבלעם

גענף, 4. (אטע) היינט אינדערפריה איז פאָרגעקומען די ערעפנונג פון דער פעלקער־ליגע־סעסיע. די ערשטע זיצונג איז געווען אַ געהיימע און ס׳איז בעטראַכט געוואָרען דער פאָרשלאַג פון דער ליטווישער רעגירונג וועגען צולאָזען איהרם אַ פאָר־שטעהער צו דער זיצונג, ווען ס׳וועלען בעטראַכט ווערען די מינדערהייטס־פּראָבלעמען.

דער ענין איז איבערגעגעבען געוואָרען דעם ראַט פון יוריסטען.

די ענטשיידונג איבער׳ן קאָנפליקט צווישען אונ־גאַרן און יוגאָסלאַוויען איז אָפּגעלעגט געוואָרען ביז צו דער נאָהענטסטער יוני־סעסיע.

גענף, 4. (אטע) נאָך דער קורצער געהיימער זיצונג פון פעלקער־ליגע־ראַט איז פאָרגעקומען די עפענטליכע זיצונג.

דער פינלענדישער פאָרשטעהער האָט אָפּגע־געבען אַ בעריכט פון דער מאַנדאַטען־קאָמיסיע, וואָס שייך דער אָנקלאַגע פון דער ציוניסטישער אָר־גאַניזאַציע וועגען די געשעהענישען ביים כותל־מערבי האָט דער רעפערענט פאָרגעלעגט אַ רעזאָלוצ־יע, אַז די מאַנדאַט־מאַכט ווערט אויפגעפאָדערט זיך צו פערשטענדיגען מיט די ציוניסטישע און אַראַבישע אָרגאַניזאַציעס.

די פראַגע וועגען די בעציהונגען צווישען ענג־לאַנד און איראַק איז אויפ׳ן פערלאַנג פון טשעמ־בערלענען אָפּגעלעגט געוואָרען.

ד״ר שטרעזעמאַן האָט אָפּגעגעבען אַ קורצען בעריכט וועגען צוזאַמענרופען די ווירטשאַפטליכע קאָמיסיע ביים פעלקער־בונד אויפ׳ן 6. מאַי ה. י.

די זיצונגען קומען פאָר אונטער׳ן פאָרזיץ פון איטאַליענישען פאָרשטעהער שאַלאָיאַ.

גענף, 4. (אטע) ס׳איז נאָך נישט בעוואוסט ווען די מינדערהייטס־פראַגע וועט בעטראַכט ווערען דורכ׳ן ראַט, צוערשט וועלען וועגען דעם ענין פאָר־קומען פּריוואַטע בעשפּרעכונגען צווישען די פיהרענ־דע פּאָליטישע פערזענליכקייטען.

גענף, 4. (אטע) פון גוט אינפאָרמירטע קרייזען טיילט מען מיט, אַז דער פּוילישער אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי וועט פאָרלעגען אָפּצוּוואַרפען דעם קאַנאַדישען און דייטשען פאָרשלאַג וועגען ענ־דער׳ען דעם סאָרוס פון דערלאַנגען אָנקלאַגען דורך די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען צו דער פעלקער־ליגע. די פּוילישע רעגירונג האַלט, אַז קיין שום ענדערונגען זענען נישט נויטיג.

די גרעסטע שאַנסען אָנגענומען צו ווערען האָט דער פאָרשלאַג וועגען שאַפען אַ קאָמיסיע, וועלכע זאָל זיך פערנעהמען מיט פאָרשען דעם מינדער־הייטס־פּראָבלעם און ערשט דאַן וועט די פעלקער־ליגע נעהמען אַ שטעלונג צו דער פראַגע.

גענף, 4. (אטע) צווישען די פערטרעטער פון דער קליינער קאָאַליציע און דער פּוילישער רעגירונג איז געקומען צו אַ פערשטענדיגונג וועגען אַן איינ־הייטליכער שטעלונג אין דער מינדערהייטס־פראַגע, אַלס וואָרטפיהרער זענען אויסגעוועהלט געוואָרען דער פּוילישער אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי און דער רומענישער פאָרשטעהער טישולערקו.

גענף, 4. (אַטע) דער סעקרעטאַריאַט פון פעלקער־בונד האָט מיטגעטיילט, אַז אויף דער דינס־טאָגדיגער (היינט) זיצונג פון פעלקער־ליגע־ראַט וועט מען אָנהויבען בעטראַכטען די פראַגע וועגען די מינדערהייטען, אויף דער טאָג־אָרדנונג געפינען זיך וועגען דער זעלבער פראַגע 2 פּונקטען: 1) פון דייטשלאַנד וועגען גאַראַנטיעס פון פעלקער־בונד פאַר די בעשטימונגען פון שוץ איבער די מינדערהייטען און 2) פון קאַנאַדע; וועגען רעווידירען דעם אופן פון דערלאַנגען פעטיציעס דורך די מינדערהייטען.

רעוואָלוציע אין מעקסיקאָ

מאַכט גרויסע פאָרטשריטען

לאָנדאָן, 4 (אַטע) די אויפשטאַנדס־בעווע־גונג אין מעקסיקאַ נעמט אָן דראָהענדע פאָרמען, אין דער הויפּטשטאָט הערשט אַ כאַאָס. די הויפּט־אָנפיהרונג פון רעגירונגס־מיליטער האָט איבערגע־נומען דער גענ. פּרעזידענט קאַלעס עטליכע אָפּ־טיילונג פון רעגירונגס־מיליטער איז אַריבער צו די אויפשטענדיגע און האָבען זעהר וויכטיגע סטראַ־טעגישע פּונקטען, דער הויפּט־זיץ פון די אויפ־שטענדיגע איז וועראַ קרוז.

ד אויפשטענדיגע האָבען פערכאַפּט 7 שיפען פון דעם מעקסיקאַנישען פלאָט.

אויפגעריסען אַ פּולווער־אַרסענאַל אין סאָפיאַ

28 אַרבייטער דערשטיקט געוואָרען

סאָפיאַ, 4 (אַטע) היינט מיטאָג צייט איז אין היגען פּולווער־אַרסענאַל פאָרגעקומען אַ מורא׳דיגער אויפרייס, פון וואָס ס׳איז ענטשטאַנען אַ שרפה, וועלכע האָט ארומגעכאַפּט די גאַנצע געביידע. בעת מעשה זענען אין ברענענדען הויז געווען בעשעפטיגט 40 אַרבייטער. 28 פון זיי, אַמייסטען פרויען, זענען דערשטיקט געוואָרען, 12 האָט מען קוים געקענט אָפּראַטעווען.

אַכטונג, לאָדז און אומגעגענד!

דער גרעסטער אויסוואַהל פון יודישע ליטעראַטור בעקומט איהר נאָר אין דער בוכהאַנדלונג פון

נ. בערלינסקי

אַלט־שטאָט 12, (לינקע אָפיציגע, 2 שטאָק).

בעמערקונג: אויף לאַגער ביכער פון: קלעצקין, „ביכער“, בזשאָזאַ, „די וועלט“, „קולטור־ליגע“. גיטלין, „נייע קולטור“, ווי אויך אַמעריקאַנער און בערלינער.

ספּעציעלער אויסוואַהל פון יודישע פּיעסען.

גוטע בעדינגונגען! :—:— גוטע בעדינגונגען!

פאָלקס־אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

היינט, דינסטאַג, 8.30 אַ זייגער אָוענד אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגעלניאַנאַ 4)

א פאָרלעזונג (אין דער פּוילישער שפּראַך)

אויף ד.ט.: „די אַקטואַליטעט פון לעסינג“.

פרעלעגענט: דירעקטאָר מ. בראַנדשטעטער. איינגאַנג פריי!

„אַרט“

זאַכאָדניאַ 43

יודישער קאַמער־טעאַטער

ליייטונג: **מ. בראַדעראָן.**

היינט אין טעגליך, 9 אָוענד 1 פאָרשטעלונג

פון 3־שעה׳דיגען, גראַנדיעזען שלאַגער־פּראָגראַם אויף דער

א.נ. **מאַסקאַראַד אַלטשטאָדט**

1. שאַכנע־יאַכנע, 2. מייטער, 3. באַלעבאַטיש, 4) מאָנאָלאָג, 5) וואַסער־טרעגער, 6. מאַסקאַראַד, 7. שמידען, 8. אונזערע קינדער, 9. אַ פרעהליכס, 10. נאָקטורען, 11. אַלטשטאָדט.

בילעטען צו בעקומען טעגליך פון 7 אין אָוענד, שבת — פון 2 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

פרוי שטימט איין צוליב איהר קינד

צו וואוינען אין איין הויז מיט איהר געג'ט'ען מאַן און געליבטער

אַ מאָדנער פאַמיליען-פּלאַנטער. — וואָס אַ מאַמע קען אַלץ טון צוליב איהר ליבע צו די קינדער

אין קענועס סטייט (אַמעריקאַ) איז דאָ אַ הויז וואו עס איז בעוויזען געוואָרען אַנ'אמתער וואונדער. אונטער איין דאַך, לעבען צוויי פרויען, וואָס זייער לעבען איז פערבונדען מיט איין מאַן. אַ מאַן מיט דעם נאָמען רולי האָט געגט זיין פרוי און ער האָט געהייראַט מיט זיינער אַ געליבטער. אין אַזאַ פאַלען ווערען זיך די פרויען דם שונאים. אַזוי איז דאָך דאָס געוועהנליך. אָבער אין רולי'ס הויז, אין דעם שטעטעל וויצעטאַ, איז עס אַנדערש. די נייע פרוי האָט אַריינגענומען אין הויז די געגטע פרוי און ביידע לעבען בשלום. מען געהט צוזאַמען שפּאַצירען און מען האַלט דאָס הויז צוזאַמען. אויך דער מאַן געהט פון צייט צו צייט מיט ביידע פרויען.

איז דאָס נישט אַ וואונדער? איז דאָס נישט אַנ'אויסערגעוועהנליכער צושטאַנד?

דער דאָזיגער אויסערגעוועהנליכער שלום בית איז געקומען צוליב דער פינף-יאָהריגער מיידעלע, קעטהערין, וועלכער מר. רולי האָט געהאַט מיט זיין ערשטער פרוי. דער פאָטער האָט ליב דאָס קינד. די מוטער וויל פון קינד נישט צונעהמען דעם טאַטענס ליבע, כאָטש איהר איינען האַרץ האָט געוויים ווען געטון ווען איהר מאַן האָט זיך פערליבט אין אַן אַנדערער. די ערשטע פרוי, קען זיין האָט זיך איהר בעהאַלטענעם טרויער אין האַרצען; זי איז זיך אין אַ געוויסען זין מקריב פאַר דעם וואוילזיין פון איהר קינד. אָבער זי טוט עס דאָך. די צווייטע פרוי וועלכע איז נאָך גאַנץ יונג, אינגאַנצען איין-און-צוואַנציג יאָהר אַלט, האָט אויך ליב דאָס קינד, און וויל, אַז דער מאַן איהרער זאָל זיין צופרידען און נישט בענקען נאָך זיין קינד...

אָט צוליב דעם אַלעמען איז עס געקומען צו דעם, אַז ביידע ווייבער זאָלען לעבען אונטער איין דאַך. און דער מאַן האַלט אוים ביידע פרויען. די געגטע פרוי רעכנט, אַז וואָס אַנבעלאַנגט דער געלד-פראַגע לעבט זיך איהר בעסער, ווי עס וואָלט זיך איהר געלעבט ווען זי וואָלט געוואוינט אַנדערשוואו און בעקומען בלויז אַלימענטען.

און דאָס קינד האָרעוועט זיך צווישען צוויי מאַמעס.

די ערשטע הייראַט איז ביי מר. דולי נישט געווען קיין געראָטענע. מאַן און ווייב האָבען זיך אַזוי לאַנג אַרומגעקריגט ביז זיי האָבען בעשלאָסען זיך צו גט'ען. דער געגטער מאַן האָט געהייראַט מיט אַ מיידעל, מיט וועלכער ער האָט נאָך פון פריהער געפיהרט אַ שטילע ליבע.

ווען מר. רולי האָט זיך געג'ט מיט זיין ערשטער פרוי איז ביי זיי ענטשטאַנען די פראַגע, וואָס זאָל מען טון מיט'ן קינד, מיט דעם מיידעלע? עס איז אַלע מאָל אַ שווערער פּראָבלעם פאַר מאַן און פרוי וואָס ווילען זיך גט'ן. דאַן איז ביי זיי בעשלאָסען געוואָרען אַז די מאַמע זאָל געהמען אַ וואוינונג, און זאָל דאָרט זיין מיט'ן קינד, און דער טאַטע, כאָטש ער איז געג'ט מיט דער מאַמען זאָל קענען קומען אַהין, צום קינד. אַזוי איז עס אַזעק אַ שטיקעל צייט ביז די געג'טע פרוי האָט אויך געגומען אַכען פאַר'ן געג'טען מאַן און ער האָט איהר דערפאַר בעצאָהלט. זיי האָבען נישט געלעבט צוזאַמען, זיי האָבען זיך מעהר נישט געליבט. אָבער זיי האָבען זיך דאָך געטראָפען אין איין הויז. ביז איין מאָל האָט דער געגטער מאַן געבראַכט אין הויז אַריין זיין געליבטע. עס איז איבעריג צו שילדערען ווי די ערשטע, געג'טע פרוי האָט דערביי געפיהלט, אַ מענשליכע האַרץ איז דאָך נישט געמאַכט פון אייזען און מסתמא האָט זי איבערגעלעבט דראַמאַטישע מאָמענטען. אָבער דאָ איז ווידער ענטשטאַנען די פראַגע: וואָס זאָל דאָ זיין מיט'ן קינד? קעטהערין דאַרף דאָך דערצויגען ווערען!

דער מאַן מיט ביידע פרויען האָבען זיך איין מאָל אַוועקגעזעצט און דורכגערעדט זיך וועגען זייער לאַגע. דער מאַן האָט געזאָגט: צוויי הייזער אויפהאַלטען קען איך נישט, איך האָב נישט גענוג מיטלען פאַר דעם.

די געליבטע האָט זיך אַרויסגעכאַפּט מיט אַ פאָרשלאַג: פאַרוואָס זאָל דעריי, אַזוי הייסט די ערשטע פרוי, נישט בלייבען מיט אונז צוזאַמען? זי האָט עס געזאָגט נאַאיוו, נישט האָבענדיג קיין גרויס ערפאַהרונג אין לעבען, אַז אַזוינע זאַכען זענען כמעט אונמעגליך. אָבער פון איהר נאַאיווען פאָרשלאַג איז אין יענער הויז דווקא אַרויסגעקומען אַ ווירקליכקייט.

עס איז שוין געווען שפּעט אין אָוענד, ווען דער מאַן מיט זיין נייער פרוי האָבען זיך אומגעקעהרט אַהיים. די געג'טע פרוי איז געזעסען אויף אַ וויג-שטוהל און געטראַכט. די זאַך איז שוין געווען ביי איהר בעשלאָסען. זי האָט דערלאַנגט טיי צום טיש און, אַז מען האָט זיך אַוועקגעזעצט האָט זי געזאָגט: „איך האָב בעשלאָסען דאָ צו בלייבען צוליב מיין קינד'ס וועגען“.

MŁODA PANIENKA
ukończywszy kurs buchalterji i pisząca na maszynie poszukuje posady, bezpłatnie.
Łask. of. do Adm. nin. pisma pod „Uczciwa“

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט“.

ביים דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

8898. פ. ג. פון פּאָמאָרסקאַ.
דאָס אייגענטום פון מינדיעהריגע קינדער געהער צו די עלטערען. און ממילא קאָן מען אויף דעם זעלבען אייגענטום לעגען אַ סעקוועסטער אויפ'ן חשבון פון די עלטערנס חובות.

8899. ש. קרוי.
עס איז אַנ'אונטערשיד צווישען אַ מייסטער און אַ געוועהנליכען אַרבייטער.
דער ערשטער ווערט טראַקטירט אַלס גייסטיגער אַרבייטער און דעריבער האָט ער דאָס רעכט אויף אַ 3-חדשים'דיגע קינדיגונג.

8900. אַ קאָלאָניאַל-סוחר.
די רעכט צו מאַהנען אַנ'ענטשעדיגונג פאַר נישט ליווערען די בעשטעלונג אין בעשטימטען טערמין איז נישט קיין אַבסאָלוטע זאַך, נאָר אָפּהענגיג פון די קאָנקרעטע בעדינגונגען אין יעדען פאַל בעזונדער.

8901. אַ בעקאַנטער געזעלש. טוער Ł.
דער וועג, וואָס מען האָט אָנגעוויזען איז נישט קיין ריכטיגער.
אַז אַ אינטערווענץ ביים סטאַראָסטאַ וואָלט דעמאָלט געווען צוועקמעסיג, ווען אייער שוואָגער וואָלט נישט געווען קיין פּוילישער בירגער.
אַזוי ווי ער איז יאָ אַ פּוילישער בירגער, קאָן ער צו יעדער צייט צוריקקומען.

8902. אַ לעזער פון גרינעם מאַרק.
וועגען אַנ'אָפּוועזענדען שטראָף - אורטייל מוז מען אייך צו שיקן אַנ'אָפּשריפט אויב איהר ווילט דערלאַנגען אַנ'אָפּאָזיציע, מוזט איהר אָנווייזען די סבות, צוליב וועלכע איהר האָט זיך צו דער געריכטס - פערהאַנדלונג נישט געשטעלט. בכלל קאָן מע מעהר ווי 1 מאָל קיין אָפּאָזיציע נישט דערלאַנגען.

אויב דער אָנגעקלאָגטער שטעלט זיך צו דער צווייטער געריכטס - פערהאַנדלונג אויך נישט צו, האָט ער נישט קיין רעכט צו דערלאַנגען נאָכאַמאָל אַנ'אָפּאָזיציע, נאָר ער מוז אומבעדינגט דערלאַנגען אַנ'אַפּעלאַציע.

8903. ק. פון וויסאָקע.
דער פאָרשריפט, אַז די זאַיצנטשע פאַלט אָפּ, ווי באַלד די ליציטאַציע פון אַ סעקוועסטרירטע זאַך איז אויך דעם צווייטען מאָל נישט פאָרגעקומען – האָט נישט קיין שייכות צו אַזעלכע אַרט ליציטאַציעס פון אומבעוועגליכע גיטער.

8904. אפרים ג.
דער אומשטאַנד, וואָס אייער זוהן האָט זיך אין בעשטימט טערמין צו דער פּאָבאָר - קאָמיסיע נישט צוגעשטעלט, גיט נאָך נישט קיין גענוגענדען גרונד צו בעשטראָפען איהם פאַר דעזערציע.

פאַר אַזאַ בעשולדיגונג מוז אומבעדינגט דער-וויזען ווערען, אַז די כוונה פון זיין נישט צושטעלען זיך איז געווען בפירוש בכדי אויסצומיידען מיליטער-דינסט. וואָס שייך אָבער אייער זוהן קאָן מען איהם קיין דעזערציע נישט אינקרימינירען שוין דערפאַר, ווייל ער איז אַוועק פון פּוילען 5 יאָהר פאַר דער פּאָבאָר - קאָמיסיע פון זיין יאָהר-גאַנג און אַוועק איז ער נאָר צוליב דער בעגאַנגענער דעפּראַוואַציע בפרט, אַז זיין יאָהרגאַנג איז נאָך נישט אַריינגעצויגען געוואָרען אין אַקטיווען דינסט.

לויט אינזער מיינונג מוז מען איהם פון דער בעשולדיגונג אין דעזערציע אינגאַנצען בעפרייען, נאָר אויב יאָ שוין בעשטראָפען פאַר אַ מיליטערישׁ פערברעך קאָן נאָר זיין אַ רייד וועגען אַ שטראָף פאַר זיך נישט צושטעלען צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע אָהן בעגרינדעטע מאָטיוען, פאַר וואָס עס דראָהט ביז 6 וואָכען.

8905. וו. ר. פון ברזשעזשינער.
אַלס 1911-ער וועט אייך די מיליטער-מאַכט נישט מאַכען קיין בעזונדערע שוועריגקייט ביים אַרויסגעבען די ערלויבניש אויף אַנ'אויסלענדישען פּאַס.

צי דער פראַנצויזישער קאָנסול וועט אייך ווויזירען דעם פּאַס איז אָפּהענגיג פון די פאָרגע-שטעלטע אויספאָדערונג-דאָקומענטען.

רודאָלף'ס טויט

די טראַגעדיע אין מייערלינג

רודאָלף האָט אַליין נישט בעמערקט, ווי ער האָט פּלוצים מסכים געווען, אַז גראַף טאַאַפע וועט זיין דער פערמיטלער, וואָס וועט ערקלערען מערי, אַז רודאָלף וויל זיך כעהר מיט איהר נישט זעהען.

דאַן איז רודאָלף אַוועק אין אַנ'אַפּאַרטאַמענט פון דער טראַנספּאָלגערין סטעפאַניאַ, וואו ער איז שוין נישט געווען זייט 6 וואָכען. אין איהרע אויגען האָט ער בעמערקט טרעהרען פון פרייד. זי האָט איהם נישט געשטעלט קיין אומדיסקרעטע פראַגען, זי האָט איהם דערלאַנגט די האַנד ווי אַ שוועסטער און אַלץ וואָס זי האָט געפיהלט, האָט זי אויסגעדריקט אין דער איינער פראַגע:

– אַלזאָ איז עס אמת, רודי?... גראַף טאַאַפע איז היינט אין דער פריה ביי מיר געווען און האָט מיר געזאָגט, אַז... דו ביזט ווידער מיינער!

– דיינער, סטעפאַניאַ!

ער האָט זיך פערנויגט און האָט דעם ווייב געטון אַ קוש אין דער האַנד צו דער סצענע פון איבערבעטען זיך פון מאַן און ווייב איז צוגעקומען די קליינטשיקע טאָכטער עליזאַבעט, וועלכע האָט אַרומגעכאַפּט דעם פאָטער.

– טאַטע! וועסט מיך ווידער נעהמען אויף שפּאַציר אַזוי ווי אַמאָל?

– גוט!... סטעפאַניאַ, הייס איינשפּאַנען די פערד, מיר וועלען צוזאַמען אַרויספאָהרען — ווילסט? — זעהר גערן.

סטעפאַניאַ איז אַריינגעלאָפען אין צווייטען צימער, האָט גיך אַריינגערופען דעם לאַקעי און האָט איהם געהייסען אַוועקטראָגען צו דער פּאָסט די פאָלגענדיגע טעלעגראַמע צו איהרע עלטערען דעם בעלגישען קעניג-פּאָר:

„איך דאַנק און לויב גאָט! אייער טאָכטער אין אויסערגעוועהנליך גליקליך — גליקליך אָהן אַ גרעניץ.

„סטעפאַניאַ“.

רודאָלף האָט זי אַרומגענומען ביידע זענען שמייכלענדיג אַרויס צום וואָגען מיט דעם קינד אָן דער זייט.

יענעם אין דערפריה האָט דאָס פּראַטער-פּובליקום צום לעצטען מאָל בעוואונדערט דעם בעליבטען דודי, בעת זיין שפּאַציר איבער די ווינער גאַסען... אין וואָגען איז געזעסען די פּרינצעסין, פּערקוקט מיט גליקליכע אויגען אין דער ווייטקייט. דאָס קינד האָט אָהן הפסקה גערעדט דעריבער ווי שעהן דער טאַטע, זעהט אויס אין גענעראַל-מונדיר און ווי גוט ער פיהרט דעם וואָגען.

דער שפּאַציר האָט געדויערט אַ שעה. פאַר דעם הויז, וואו עס האָט געוואוינט דער פּוילישער מאַהלער היידוקעוויטש, איז רודאָלף שטעהען גע-בליבען מיט'ן וואָגען:

– זיי מיר מוחל, סטעפאַניע, איך מוז האַלטען וואָרט דעם מאַהלער, איך האָב איהם צוגע-זאָגט, אַז היינט וועל איך איהם פּאָזירען, מאָרגען פאָהרט ער קיין לאָנדאָן און פאַר זיין אָפּרייזע וויל ער ענדיגען מיין בילד. ביים געזעגענען זיך האָט סטעפאַניאַ זיך פערבויגען צום מאַן און גע-זאָגט:

– רודי! איך האָב געהערט, אַז דו ווילסט היינט פאָהרען קיין מייערלינג צוליב דער יאַגד, וואָס איז אָנגעקינדיגט געוואָרען אויף מאָרגען. איך בעט דיך זעהר בלייב אין דער היים. איך בין איצט אַזוי גליקליך, אַז איך וויל זיין נאָר מיט דיר. — איך בלייב ביי דיר, סטעפאַניאַ!.. מייערלינג וועט מיר נישט אַנטלויפען.

זי האָט איהם געזעגענט מיט אַ האַרציגען בליק.

דאָס קינד האָט זיך אַרויסגעבויגען פון וואָגען און האָט דעם פאָטער פון די רויטע ליפּעלעך איבערגעשיקט אַ קוש.

– טאַטעשי! קום גיך אַהיים.

– איך קום אַהיים קינד מיינס.

אין יענעם מאָמענט האָט רודאָלף נישט גע-וואוסט, אַז ער זעהט צום לעצטען מאָל אין זיין לעבען זיין געליבט קינד.

*

מערי איז דעם טאָג אַהיימגעקומען שטאַרק דענערווירט. זי האָט נישט געוואוסט, וואָס עס איז געשעהען ביי דעם קרוינפּרינץ, אַז ער האָט זיך אין די לעצטע טעג נישט געוויזען, קיין שום ידיעה נישט געהאַט פון איהם און אויך נישט געוואוסט בעשטימט, ווען ער וועט זיך ווידער בעוויזען. די איינגעבוירענע ווייבערישע אַמביציע האָט איהר ווידער נישט דערלויבט, אַז זי זאָל די ערשטע זיך ווענדען צום קרוינפּרינץ, ער זאָל איהר בעשטימען אַ ראַנדעוואו. אין דער היים האָט זי נישט געטראָפען די מוטער, וועלכע איז געווען אין דער קאַנצעלאַריע ביים נאָטאַר, כדי צו ערלעדיגען איהרע חובות, אין פאַרצימער איז מערי'ן אַקעגענגעלאָפען דאָס איבערגעשראָקענע גאַדעראָב-מיידעל:

– פריילין, אַ „פּאָליציי-מיניסטער“ איז דאָ ביי אונז. ער וואַרט שוין זייט אַ שעה. הער באַלטאַצי האָט זיך אַזוי איבערגעשראָקען, אַז ער איז פערשוואונדען איך ווייס נישט וואו, ווייל ער האָט איבערגעלאָזען אפילו דעם קאַפּעלוש.

עס איז מערין געוואָרען אונאַנגענעהם ביי דעם געדאַנק, אַז זי האָט זיך אפילו נישט געזע-גענט מיט דעם פאָטער, וועלכער האָט נאָך דעם אָפּלויף פון דעם 24-שעה'דיגען טערמין געמוזט פאָהרען קיין באַדען, וואו מען האָט איהם ערלויבט צו בלייבען נאָך 3 טאָג, איידער דער פאַמיליע וועטשעראַ וועט דערלויבט ווערען אַרויסצופאָהרען קיין אויסלאַנד.

– איך האָב געגעבען אַ וויזיט-קאַרטע דעם הער באַלטאַצי – האָט געשטאַמעלט די דינסט – און ער האָט זי איבערגעלאָזען אין שפּייז-צימער.

מערי איז אַריינגעגאַנגען אין שפּייז-צימער און זי האָט איבערגעלייענט אויף דער וויזיט-קאַרטע דעם נאָמען:

– גראַף עדואַרד טאַאַפע (אינערן-מיניסטער) דאָס האַרץ האָט איהר אַ זעץ געטון. זי האָט געפיהלט, אַז דער פערהאַסטער מיניסטער ברענגט איהר נישט קיין גוטע בשורה. זי האָט זיך אָבער דאָך בעהערשט און האָט געפרעגט:

– וואו וואַרט דער הער?

– אין אייער צימער, פריילין, ווייל אין סאַלאָן...

– איך ווייס שוין!

זי: האָט געוואוסט, אַז אין דער וואוינונג הערשט אַנ'אונאָרדנונג צוליב דעם רעמאָנט, וואָס די אַלטע באַראָנין האָט לעצטענס גענומען דורכ-פיהרען. פּלוצים אָבער האָט מען די אַרבייטען איבערגעריסען, ווייל עס האָט פשוט געפעהלט געלד...

גראַף טאַאַפע האָט זיך אויפגעהויבען צו דער בעגריסונג פון דער אַריינקומענדיגער מערי.

– ענטשולדיגט גראַף — האָט זי זיך אָנ-גערופען — וואָס ביי אונז הערשט אַזאַ אונאָר-דנונג. מיר האָבען זיך נישט גערעכט אויף אַזאַ הויכען גאַסט.

– איך דאַרף דאָך ביי אייך גיכער בעטען וועגען ענטשולדיגונג, וואָס...

ער האָט זיך פערהיקעט. דער גרויסער די-פּלאָמאַט און אויסגעצייכענטער רעדנער האָט פּלוצים פערלוירען דעם מוט צו ברענגען מערי די שרעקליכע נייעס.

אַלע געשיקטע פראַגען, וועלכע ער האָט בע-צייטענס אָנגעגרייט, האָבען זיך איהם מיט אַ מאָל אויסגעוויזען אַלס נישט קלוג און נישט פּאַסיג. מערי איז איהם אָבער געקומען צו הילף און זיך אָנגערופען:

– איך ווייס, אַז איהר קומט מיר איבערגע-בען דאָס דער קרוינפּרינץ קען נישט מעהר האַל-טען זיין הבטחה...

– אייגענטליך דאָס האָב איך טאַקי געוואָלט זאָגען! – האָט גראַף טאַאַפע געענטפערט האַלב פערשעהמט.

– נו יאָ, איך האָב עס געוואוסט. איך פער-לאַנג פון אייך אפילו נישט צו הערען מאָטיוען. און אויב איהר, הער מיניסטער, האָט מיר נישט מודיע צו זיין עפּיס אַנדערש, דאַן וואָלט איך נישט געהאַט קיין גרונד אייך ווייטער ביי מיר צו פערהאַלטען. איך פערשטעה, אַז איהר, הער מי-ניסטער, האָט וויכטיגערע ענינים פאַר דער מלוכה. אַדיע, זייט בעזונד.

דער מיניסטער טאַאַפע האָט פערלאָזען דאָס צימער. מערי האָט זיך גיך אַוועקגעזעצט צום קלאַוויר און האָט אָנגעהויבען שפּילען דעם טרויער-מאַרש פון שאָפּען.

(ווייטער קומט).

לינקאלן האט געהאט פיל גליק אין פאליטיק, אבער אין ליבע איז איהם גארנישט געגאנגען

ער האט געפיהרט פיר ליבעס. — זיין ערשטע געליבטע איז פלוצלינג געשטארבען און ער איז שיער נישט ארונטער פון זינען דורך דעם. — צוויי געליבטע האבען זיך ענטזאגט צו הייראטען איהם, ווייל ער איז א שלימזל. — די פירטע געליבטע איז געווארען זיין פרוי

אבראהאם לינקאלן, וועלכער ווערט פערגעטערט אלס דער גרעסטער פרעזידענט, וואס אמעריקע האט ווען געהאט, האט געהאט א היבש ביסעל צרות אין זיין לעבען און איינמאל איז ער שיער נישט ארונטער פון זינען, און אלץ צוליב זיינע אומגליקליכע ליבעס.

לינקאלן איז געווען א טעמפעראמענטפולער מענש. ער איז געווען א ליידענשאפטליכער ליבהאבער פון פרויען. א ליבע ביי דער ערשטער בעגעגעניש. זיין ערשטע געליבטע, וועלכע ער האט קיינמאל אין זיין לעבען נישט פערגעסען, האט ער בעגעגענט דורך א צופאל. לינקאלן צוזאמען מיט זיין שטיף-ברודער האבען געפיהרט א טראנספארט איבער'ן טייך מיט סחורות. ווען זיי זענען געקומען צו ניו סיילעם, אין אילינאי, איז דאס וואסער געווען זעהר נידריג און זיי האבען זיך געמוזט אפשטעלען אין א טראקטיר, וואס איז געווען אויפגעהאלטען פון א געוויסען מר. ראטלידזש. אין דעם טראקטיר איז געווען א שעהן מיידעל מיט'ן נאמען ענן ראטלידזש. ווי מען דערצעהלט האט זי לינקאלן דערלאנגט מיטאג צום טיש. ווען לינקאלן האט זי דערזעהען, האט ער זיך גלייך פערליבט אין איהר, ער איז אבער געווען שעהמעוודיג איהר עס צו זאגען. ער איז אוועקגעפאהרען קיין ניו ארלינס, אבער ער האט דארט נישט געקענט איינרוהען. די שעהנע ענן ראטלידזש איז איהם שטענדיג געשטאנען פאר די אויגען און איהם האט געצויגען צוריק קיין ניו סיילעם. ער האט אלץ געזוכט א געלעגענהייט צו פאהרען צוריק אין דער שטאט, וואו ער האט בעגעגענט זיין ערשטע געליבטע. און מיט פיר יאהר שפעטער האט ער זיך בענוצט מיט דער ערשטער געלעגענהייט און איז אוועקגעפאהרען צוריק קיין ניו סיילעם.

לינקאלן איז געווען זעהר א הויכער, אבער נישט קיין שעהנער. און די מיידעלעך זענען געווען גלייכגילטיג צו איהם. ווען ער איז געקומען צוריק קיין ניו סיילעם, האט ער אויסגעפונען, אז די שעהנע ענן ראטלידזש איז נאר א כלה צו א יונגען בחור מיט'ן נאמען מעקניעל.

איינמאל איז מעקניעל, ענן'ס חתן געקומען צום אדוואקאט לינקאלן דורכצופיהרען א געשעפט. ענ'ס פאטער איז געווען געבראכען, און ער האט געמוזט פארזעצען זיין פארם, מעקניעל האט איהם, אבער, געוואלט האבען אין האנד, כדי צו פערזיכערען זיך מיט זיין טאכטער'ס ליבע, ווארום ענן, דארף דא בעמערקט ווערען, האט געהאט א סך יונגע לייט, וואס האבען זיך צו איהר געשדכנט, און מעקניעלס פארטנער איז געווען איינער פון זיי. לינקאלן איז געווען איבעראשט פון די אוממענשליכע בעדינגונגען, וואס מעקניעל וויל איינשרייבען אין דעם קאנטראקט. לינקאלן האט זיך פונאנדערגערעדט מיט מעקניעל'ן און ער איז פון איהם דערגאנגען, אז זיין אמת'ער נאמען איז נאר מעקנאמא, ער האט אבער געענדערט דעם נאמען, כדי זיינע עלטערען און קרובים זאלען נישט וויסען וואו ער איז און קומען צו איהם נאך הילף.

עס פערשטעהט זיך, אז לינקאלן האט שוין געזעהען, אז דאס גאנצע שטעטעל זאל וויסען פון דעם. צו דרעזלבער צייט האט לינקאלן בעקאנט געמאכט, אז ער פאהרט ברענגען זיין אלטע טאטע-מאמע זיי זאלען קענען לעבען אין נחת צוזאמען מיט איהם. דער אונטערשיד אין די כאראקטערען פון לינקאלן און מעקניעל האט געמאכט אזא רושם אין שטאט, אז מעקניעל האט געמוזט פון דארט אנטלויפען. ענן ראטלידזש האט אבער נישט געקענט פערגעסען אזוי שנעל איהר געליבטען און זי איז ארומגעגאנגען א פערטרויערטע מיט דער האפנונג צו קריגען עפעס א נאכריכט פון מעקניעל'ן.

לינקאלן איז דורך דער צייט געווארען פאסטמייסטער אין שטעטעל, און ער האט געזעהען ווי די שעהנע ענן פלעגט יעדען טאג קומען נאכפרעגענדיג זיך נאך א בריף. לינקאלן האט שטארק סימפאטיזירט מיט דער אומגליקליכער מיידעל, האט זי אפט געטרייסט, ביז צווישען די צוויי האט זיך פערקניפט א הייסע ליבע, אבער גראד דאן ווען לינקאלן האט פאר זיך געזעהען א שטראהל פון גליק און האפנונג, איז די שעהנע ענן פלוצלינג קראנק געווארען און איז אינגיכען געשטארבען. לינקאלן איז געווען אזוי געטראפען פון דער טראגעדיע, אז ער איז פאר א צייט ארומגעגאנגען ווי א צעדולטער און זיינע פריינד האבען מורא געהאט אז ער זאל נישט אראפ פון זינען. מיט יאהרען שפעטער, ווען לינקאלן איז שוין געווען פרעזידענט, פלעגט ער נאך אלץ דערמאנען זיין ערשטע ליבע מיט ענן ראטלידזש און האט אפען ערקלערט זיינע פריינד, אז צו קיין מיידעל האט ער נישט געפיהלט אזא ליבע ווי צו זיין ערשטער געליבטער.

זיין צווייטע ליבע איז געקומען דורך א שדכנטע, וועלכע האט געוואוינט אין ניי סיילעם. די שדכנטע האט בעשלאסען, אז לינקאלן מוז האבען א ווייב און אזוי ווי זי האט געהאט א יונגערע שוועסטער, מערי אוענס, האט זי איהר גלייך ארונטערגעבראכט און האט ערקלערט לינקאלן'ן, אז דאס איז זיין כלה, מיט וועלכער ער דארף חתונה האבען. לינקאלן איז נישט געווען קיין גרויסער איבערקלייבער, א כלה איז א כלה. און אזוי ווי מערי איז נישט געווען קיין מיאוס'ע מיידעל, האט ער זיך גלייך פערליבט אין איהר: נאך דער ערשטער בעגעגעניש האט ער איהר אנגעשריבען א בריף מיט א פארשלאג, אז זי זאל מיט איהם הייראטען. אבער איידער ער איז צוגעקומען צו דעם הייראטס-פארשלאג, האט ער געשילדערט, וואס פאר א לאנגווייליגען און אוראינטערעסאנטען לעבען עס ערווארטעט איהר נאך דער חתונה. עס פערשטעהט זיך, אז איבערלעזענדיג אזא מין בריף, האט זי גלייך צוריקגעוויזען זיין הייראטס-פארשלאג. לינקאלן האט זיך שטארק געערגערט פון דעם, אבער באלד איז אונטערגעשפרונגען א דריטע ליבע און ער האט אן דער צווייטער פערגעסען.

די דריטע געליבטע איז געווען מערי טאדד, וועלכע איז שפעטער געווארען זיין פרוי. לינקאלן איז געקומען אויף א באל, דארט איז אויך געווען מערי טאדד. זי האט פון דערווייטענס דערזעהען א הויכען יונגעמאן, ארום וועלכען עס שטעהען א גרופע מענשען און האבען שטארק הנאה פון זיינע מעשיות. זי האט געבעטען איהר קוזין, מאיאר סטוארט, אז ער זאל זי בעקענען מיט יענעם יונגערמאן. זי האט זיך בעקענט מיט לינקאלן און זי האט איהם שוין נישט אפגעלאזען. שפעטער האט זי ערקלערט צו איהרע פריינד, אז זי האט פערפיהרט די ליבע מיט לינקאלן נישט דערפאר, וואס ער איז געווען א שעהנער און זי האט איהם היים געליבט, נאר דערפאר, וואס גלייך ווי זי האט אויף איהם א קוק געטון, האט זי געוואוסט, אז ער וועט אמאל זיין דער פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען.

לינקאלן'ס ראמאן מיט מערי טאדד איז אויך געווען נישט קיין גליקליכער. זי האט געהאט א שטארקען טעמפעראמענט און זי האט זיך געהאלטען אין איין ארומרייסען מיט איהר חתן. אט פלעגען זיי ווערען גוט און אויף מארגען זענען זיי שוין געווען צוקריגט. איינמאל האבען זיי זיך אזוי שטארק צוקריגט, אז זיי זענען זיך פונאנדערגעגאנגען מעהר נישט צו בעגעגענען זיך.

לינקאלן האט אבער לאנג אהן א געליבטער נישט געקענט זיין. און ער האט זיך באלד בעקענט מיט איינער א סארא ריקארד, און וועלכער ער האט זיך גלייך פערליבט. די ליבע מיט סארא ריקארד איז אנגעגאנגען א לענגערע צייט. אבער ווען ער האט איהר ענדליך פארגעשלאגען חתונה האבען מיט איהם, האט זי איהם ענטזאגט. און לינקאלן איז פערבליבען ווידער אמאל איינזאם און צובראכען צוליב זיין אומגליקליכער ליבע.

דערווייל איז פארגעקומען א פאסירונג, וואס האט ווידער אמאל צוזאמענגעבראכט לינקאלן מיט מערי טאדד. דער יונגער לינקאלן איז ארויסגעקומען מיט א שטארקען ארטיקעל געגען זיינעם א פאליטישען געגנער. מערי טאדד, וועלכע האט געשריבען אין זעלבען זשורנאל ווי לינקאלן, האט אנגעשריבען א בריף צו לינקאלנס געגנער, פערשטארקענדיג דערמיט לינקאלנס פאזיציע. פריינד פון מערי טאדד האבען דערזעהען א געלעגענהייט צו צוזאמענצוברענגען די צוויי געליבטע. און נאך א רייה פערהאנדלונגען, האט מען געמאכט שלום צווישען די געוועזענע געליבטע. די פריינד פון דעם פארעל האבען גלייך געוואלט שטעלען חופה. אבער גראדע איז יענער טאג אויסגעקומען אין א פרייטאג, און סיי לינקאלן און סיי מערי טאדד האבען נישט געהאט קיין חשק חתונה צו האבען אין א פרייטאג. עס איז אבער געווען א גרויסע געפאהר, אז אויב מען זאל די חתונה אפלעגען אפילו אויף עטליכע שטונדען, וועלען זיך די געליבטע ווידער צוקריגען און די חתונה וועט צושטערט ווערען פונקט ווי זי איז שוין איינמאל פריהער צושטערט געווארען נאך אזא קריגעריי. האט מען ארייגעזעצט לינקאלן מיט זיין כלה אין א וואגאן, אוועקגעפיהרט זיי צו א גלח, און זיי דארט אויפ'ן שטעל חתונה געמאכט.

א פאטער א בעסטיע

לאזט אומקומען פון קעלט זיינע 3 קינדער

פון מלינאוו שרייבט מען:

א געוויסער הינער איינוואוינער, אנ'אלמן, האט זיך פערליבט אין א מיידעל און זיך אנגעהויבען צו איהר שדכנ'ען, דאס מיידעל האט אבער ערקלערט, אז זי איז גרייט פאר איהם חתונה האבען נאר אין דעם פאל, ווען ער וועט נישט ארייננעהמען אין הויז זיינע 3 קליינע קינדער, וואס ער האט פון דער ערשטער פרוי. דער „געטרייער" פאטער האט דאן בעשלאסען אויף אנ'איינגעארטיגען אופן פטור צו ווערען פון זיינע קינדער, וועלכע זענען איהם א שטערונג צו דערגרייכען זיין גליק, און אט אין די סאמע גרויסע פרעסט האט ער אין איין שיינעם פריהמארגען אויפגעוועקט די קינדער אויף א שליטען און זיי אוועקגעפיהרט אין וואלד, וואו ער האט זיי איבערגעלאזט אויפ'ן שניי, זאגענדיג, אז ער וועט באלד צוריקקומען.

צופעליג זענען אנגעקומען אין וואלד פויערים, וועלכע זענען געפאהרען נאך האלץ, און זיי האבען בעמערקט די קינדער, פון וועלכע צוויי זענען שוין געווען דערפרוירען אויף טויט און דאס דריטע — א 8-יעהריג מיידעלע האט נאך קוים געאטעמט. קורץ נאכדעם ווי מ'האט זי געבראכט אין נאהענטען דארף איז זי אויך געשטארבען, בעהייזענדיג נאך פאר'ן טויט דערצעהלען די גאנצע שוידערליכע געשיכטע, וואס עס האט מיט זיי פאסירט ווייער מערדערליכער פאטער. דער לעצטער איז תיכף דורך דער פאליציי ארעסטירט געווארען. ווען ס'איז בעוואוסט געווארען די שרעקליכע געשיכטע, האט דאס גאנצע שטעטעל אויפגעקאכט ווי א קעסעל און דער המון איז גרייט געווען צורייסען דעם מערדער אויף שטיקער, נאר א דאנק דער קאלטבלוטיגקייט פון דער פאליציי איז איהם געלונגען צו אויסמיידען א זעלבסט-געריכט פון אויפגערודערטען המון.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
נעגעלניאנא 25, טעל. 26-87
ספעציעל ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע. עלע ארט צבליידונג. באהאנדלונג מיט קווארץ-שטראלען.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אונט.

Dr. med.
S. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
פעטריקאווער 10, טעל. 31-86
נעהמט אן פון 8—9½ פריה און פון 3½—4½ נאכמ.

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט-, האר און. וענערישע קראנקהייטען
מענער-שוואכע, ליכט און רענטגען-שטראלען
קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.
נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אווענד.

דער שווארצער וואלף

(73 (ראמאן).

פערנויגענדיג זיך טיף פאר דער פרוי אמבער, איז פאפינא נאהענט צוגעגאנגען צו וולאדעק'ן, און מיט א טראגישען אויסדרוק אויפ'ן פנים אנגעשטעלט אויף איהם זיינע שלעכטע פערשוואומענע אייגעלעך.

וולאדעק האט זיך צוגענומען א כח און רוהיג אויסגעהאלטען זיין עקלהאפטען בליק אויף זיך.

— דאס איז ער! — האט פאפינא אויסגעזרופען, מאכענדיג א ברייטען זשעסט.

— מיינע הערען, איך פאדער קאטעגאריש, אז איהר זאלט תיכף ארעסטירען דעם דאזיגען פערשוין, וולאדיסלאוו לעמאן, וואס האט א צונאמען דער „שווארצער וואלף"!

אנבלאזענדיג זיך, און ארויסשטופענדיג די ברוסט, האט ער געמאכט א שריט צוריק, און מיט זיכערישער מינע בעטראכט די אנוועזענדע.

— דעם „שווארצען וואלף", — האט ער צוגעגעבען סמאקעווענדיג די ווערטער, — וועלכער ווערט בעשולדיגט אין דערמארדען דעם אגענט ראדזשינסקי, און אין אונטערצינדען דעם האטעל „פאריזיען"...

— דערפאר פאפינא... פאר די דאזיגע רייד — האט וולאדעק שטיל ארויסגעשעפטשעט — וועל איך דיר נאך אראפרייסען דיינע אויערן!

ער האט זיך א קעהר געטון צו דער פרוי אמבער און ליבענסווירדיג דערקלעהרט:

— ענטשולדיגט מיר, מאדאם, פאר דעם עגמת נפש, וואס איך האב אייך פערשאפען געגען מיין ווילען... אבער די דאזיגע בעשולדיגונג איז אינגאנצען אנ'אומבעגרינדעטע!

אין דעם זעלבען מאמענט האט א שווערע ציגארען-שאכטעל, וואס איז געווען געפאסט אין קיפער, און אויף וועלכער עס איז בעת מעשה געלעגען זיין האנד — א פליה געטון אין דער לופטען, און מיט'ן גאנצען כח א קלאפ געטון אין פנים דעם יונגען פאליציאנט, וואס איז געשטאנען אויף דער שוועל.

איידער נאך דער פלוצים-געטראפענער פאליציאנט האט בעוויזען א געשריי צו טון, האט דער געשיקטער זעץ אנידערגעווארפען איהם אויף דער ערד.

ער האט אזש א קרעכץ געטון פאר וועהטאג. וולאדעק האט עס שוין אבער נישט בעמערקט. זיין אויפמערקזאמקייט איז איצט געווען געווענדט אויף עפיס אנדערש.

דער דיקער פאליציאנט האט זיך א ווארף געטון צו איהם, און אנכאפענדיג פאר א האנד זיך בעמיהט צו פערשליסען איהם אין די קייטלעך.

דער קאמיסאר האט דערווייל מיט אויסגעשטרעקטע הענד זיך בעמיהט צו אנכאפען איהם ביים גארגעל.

דער דיקער פאליציאנט האט אבער בעקומען א העפטיגען קלאפ אין דער גאמבע, וואס האט געמאכט אויפציטערן זיין גאנצען אנגעגאסענעם קערפער.

נישט פערשטעהענדיג, וואס מיט איהם האט פאסירט, האט ער זיך אנגעהויבען צו וואקלען און איז אנידערגעפאלען לעם דעם קאמיסאר.

דער קאמיסאר האט זיך אויסגעגליטשט און איז ארויפגעפאלען אויף דעם דיקען פאליציאנט.

וולאדעק, וועלכער האט זיך א לאז געטון צו דער טיר, האט בעמערקט, ווי פאפינא האט ארייגערוקט זיין האנד אין דער הויזען קעשענע.

אויף א מאמענט איז אין דער ביבליאטעק געווארען שטארק ליכטיג — און גלייך דערנאך — פולשטענדיג פינסטער.

וולאדעק האט מיט א פוס אראפגעריסען דעם פארצעלייענעם קעסטעל מיט דער עלעקטרישער אינסטאלאציע, האבען זיך די דראטען אנגעצונדען, ווי געוועהנליך ביי א קורץ-שלוס, און דאס ליכט איז אויסגעלאשען געווארען אינ'ם גאנצען הויז.

וולאדעק האט געמאכט אויף א העלפט פריי דעם וועג פאר זיך. און זיך געלאזט לויפען צום ארויסגאנג.

דער געטראפענער פאליציאנט אבער, וואס האט געקרעכצט ביי דער שוועל, האט איהם אנגעכאפט פאר א פוס.

וולאדעק האט עס נישט געהאט בערעכענט, און איז אויך אנידערגעפאלען.

אין געדאנק האט ער געהאט הנאה, וואס עס איז גראד אזוי געשעהן, מחמת אין דעמזעלבען מאמענט האט אפגעהילכט א שאס אין דער פינסטער:

פאפינא האט געהאט געשאסען אין דעם סילועט פון וולאדעק'ן, וואס ער האט דערזעהן אין דער טיר.

מיט א קלאפ פון זיין שוך האט וולאדעק צוטרעטען דעם פאליציאנטס פנים, און ער האט דערהערט, ווי דער קאמיסאר, וועלכער האט זיך בעוויזען אויפצוהויבען פון דער פאדלאגע, האט געשריגען אויפ'ן קול, מזאל אויפהערען צו שיסען.

דער פאליציאנט, וואס האט געכאפט זיין חלק מיט'ן פוס אין פנים, האט אנגעכאפט מיט ביידע הענד וולאדעק'ס קניע, איבערגעקעהרט איהם, און זיך אויף איהם ארויפגעוואליעט...

וולאדעק האט דערפיהלט, אז עס קומט אויף איהם דער סוף, אבער נישט-קוקענדיג דערויף האט ער זיך בעשלאסען נישט אונטערצוגעבען, און צו קעמפען ביז'ן לעצטען אטעם-צוג...

מיט פיבערהאפטע בעוועגונגען האט ער זיך בעפרייט פון אונטער דעם פאליציאנט, און גלאט אין דער וועלט אריין א יאג געטון אין חלל זיין פעסטען קולאק.

די צוזאמענגעקלעמטע פינגער האבען מיט וועהטאג א קנאק געטון אין דעם פאליציאנטס צייהן.

יענער האט איהם מאמענטאל אפגעלאזט, און וולאדעק האט בעוויזען אויפצוהויבען זיך אויף די קניע, מחמת דער צווייטער פאליציאנט האט זיך אויף איהם פלוצים ארויפגעוואליעט, און ארומגעכאפט מיט ביידע הענד.

דאס מאל איז וולאדעק אנידערפאלענדיג אויף דער ערד געווען פון אויבען.

ער האט א כאפ געטון דעם דיקען פאליציאנט ביי א האנד, און — א סעקונדע האט עס בעדויערט — איז די האנד געווען אויסגעדרייט...

די פינסטערניש האט דורכגעריסען א מורא-דיגער וועהטאג-געשריי.

וולאדעק איז אויפגעשפרונגען פון דער ערד, איבערלאזענדיג דארט ליגען דעם שונא, וועלכער האט שוין איהם נישט געקאנט שטערען.

(פארטזעצונג קומט)

הורט און דעטײל! פערפומעריע הורט און דעטײל!

D. MARKUS, Piotrkowska 59, tel. 28-02

בעזיצט שטענדיג אויף לאגער די בעסטע אויסארבײטונגען פון פאלגענדע פירמעס:

Tow. Akc. FR. PULS — Tow. Akc. „CAZIMI"
Sp. z o. o. „ELIDA" — Tow. „SUNLAJT"
Tow. Akc. „FORNARINA" — COTTY i HUBIGANT i inni

אלעס צו פאבריקס-פרײזן!

ווי אויך די בעוואוסטע מאשטש צו פאדלאגעס „Jaśniej Słońca"

בעמערקונג: כ׳נעהם אן בעשטעלונגען טעלעפאניש נומ׳ 28-02 און ס׳ווערט זאפארט אבגעשיקט אהײם.

קײן שום אגענטען בעשעפטיג איך נישט.

Kino Spółdzielni
Sienkiewicza 40.

פון דינסטאג, ד. 5. מערץ ביז מאנטאג, ד. 11. מערץ פרעכטיגע עפאפעי לכבוד דער העלדישקײט און דרײסקײט פון לופט-פליהער

„פליגער" (SKRZYDŁA)

אין די הויפט-ראלען: KLARA BOW, Charles Rogers

נעכסטער פראגראם: „דער מאדערנער קאזאנאווא" אין די הויפט-ראלען: Vivian Gibson, Harry Liedtke

אנהויב אין נעוו. טעג, א חוץ שבת, 3.30 נאכמ., שבת, זונטאג און יום-טוב 2 א זײגער נאכמיטאג. לעצטער סעאנס 9.30 אין אווענד. אויפ׳ן ערשטען סעאנס זענען די פרײזען פערקלענערט.

הײנט - גרויסע פרעמיערע! ווײל עס מ׳זאגט נישט די עלטערן

דראמע געשאפען אויפ׳ן גרונד פון די אמײסטען דיסקרעטע איבערלעבענישען פון דער הײנטיגער יוגענד. - אין די הויפט-ראלען:

Nina Vanna, Mary Johson, Elżbieta Pinajew, Ernest Verebes, Erik Kaiser Tietz

גרויסער סימפאנישער ארקעסטער בײ דער בעטײליגונג פון ארגאנען אונטער דער לײטונג פון ה׳ ש. בײגעלמאן.

קינא-טעאטער ZACHĘTA
זגערזשער 26, בײם פלאץ קאשטשעלני

הײנט און פאלג. טעג! גרויסע פרעמיערע!

גיהנום פון פערלאטענעם מאן

אונגעוועהנליכע טראגעדיע פון אן׳אונבעקאנטען זעלנער, וואס אילוסטרירט די דראמע פון מענשליכע לײדענשאפטען. די הויפט-ראלען שאפען:

Hr. Agnes Asterhazy, Agnes Petersen Mozżuchinowa

די בעריהמטע כינעזערין LI „פון די שקלאפינס פון שאנכײ"

פערשטארקטער ארקעסטער אונטער דער לײטונג פון ה׳ ד. שימקעוויטש. אויפ׳ן ערשטען סעאנס זענען די פרײזען פון אלע פלעצער צו 50 גר.

נעכסטער פראגראם: „מיט׳ן רויך פון שרפות"

בעקאנטמאכונג.

אין מײן ערשטקל. הערן-און דאמען-פריזיער-אנשטאלט

5 פאלודניאווא 5

זענען די פרײזען פון שערען און ראזירען ערמעסיגט געווארען לויט דעם פאלג. בילינערען פרײז:

אין מענער-סאלאן:	
ראזירען	40 גר.
שערען	80 גר.
שערען א יונגעל מיט מאשין	50 גר.
קאפ-וואשען	50 גר.
עלעקטרישער מיסאזש	50 גר.

דער מענער-סאלאן ווערט געפיהרט דורך דעם געוועזענעם סימטארבעטער פון קופקין ה׳ מאריק.

אין דאמען-סאלאן:	
שערען דאמען	80 גר.
אײזען און וואסער-אנ׳ולאציע	פון 1 זל. אן
קאפ-וואשען מיט עלעקטרישען טרוקען-אפאראט	1 זל.
מאניקור (א חוץ פרײטאג, שבת)	70 גר.

דער דאמען-סאלאן געפינט זיך אונטער דער לײטונג פון ה׳ דאר בערשטאדט

צו דער עפענטליכקײט!

די פאריגע וואך איז געשעהן א פאל אין אונזער בראנזשע, וואס אזעלכעס איז ביז איצט נישט דערהערט געווארען. דער אינהאבער פון טיכער-געשעפט נאוואמיעסקא 10, ה׳ פאזנערסאן, וועלכער שפילט א ראלע אין געזעלשאפטליכען לעבען, האט זיך דערלויבט אין געגענווארט פון פערסאנאל און פרעמדע מענשען, צו פאטשען זײנעם 30-יעהריגען אנגעשטעלטען.

מיר גיבען איבער דעם דאזיגען פאקט דער עפענטליכקײט און צו דעם עצם ענין ווילען מיר זיך נאך אומקעהרען.

די טיכער-סעקציע

בײם האנדעלס-אנגעשטעלטען-פעראײן אין לאדז. 4726

Dr. med.
H. LAJCHTER
צאהן-כירורג
דיאסלע-, קין-, גימען-, און צונג-קראנקהײטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-66
od 1½—5 po poł. 4604

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט- און וועגערישע קראנקהײטען און ליבע-קראנקהײטען. נעהמט אן פון 4—7 און אווענד.

אשותּף
צו א געשעפט אויף נאוואמיעסקא גאס מיט א קאפיטאל ווערט געזוכט.
די אדרעס צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע פון „נײעם פאלקסבלאט".

אפריוליין
וואס בעזיצט א מאשין צום שטיקען אדער נײען קען בײ מיר בעקומען לאזשי און ארט צו דער ארבײט מיט בעקוועמליכקײטען. אלט-שטאט 5 בײ דער העבאמע שאטאן.

ל עכער
מאשינאווע ווערן אנגענומען צו ביליגע פרײזן
ג. נארדמאן ציגעלנא 29.

קאליגראף
ל. בערמאן
(דער יונגער) וואוינט אויף זאוואדזקא 19, 1-ער שטאק, און לערנט אויס שעהן און שנעל שרײבען.

---

44 וויכטיג פאר מחותנים 44
קויפט נישט קײן
מעבעל
בעפאר איהר איבערצײגט אײך נישט אין מײן מעבעל-געשעפט
ג ד א נ ס ק א (דלוגא)
44 Ch. LAZNIK, tel. 62-56 44
נאר בײ מיר קענט איהר קויפען מעבעל שײן, גוט און בילינ בעמערק. אויך קויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואנעס, מעלצען, נאמאשינען און צאהל די העכסטע פרײזען.
קומט און איבערצײגט אײך!
44 44

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. פון מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסוליטאט מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהײטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הײל-קאבינעט קאסמעטיק.
— טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — פון 11 ביז 12 בײ טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט אן א ס-ווי-דאקטאר נאר קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג. — בעזונדער ווארט-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

---

2 טיכטיגע
אינקאסענטען(קעס)
ווערען געזוכט אין הילפס-פעראײן „תומכי אורחים", פאמארסקא 18
צו מעלדען זיך אין קאנצעלאריע פון 11—1 און פון 5—9 אוו. דאס סעקרעטאריאט.

ענטשולדיגונג.
איך בעט ענטשולדיגונג בײ דער פאך-קאמיסיע פון מענער-מאגאזין פאר מײן נישט ארענטליכע האנדלונג, ארבײטענדיג אין לעצטען שטרײק.
איך פערזיכער מעהר קײנמאל זאל זיך דאס נישט א-בער׳חזר׳ן. הענך אימבער.

Dr. med. ALBERT GOTLIB
פיעטריקאווער 26,
טעלעפאן 50-77.
אקושער און ספעציאליסט פון פרויען-קראנקה.
נעהמט אן פון 4 ביז 7 אווענד. 340

Dr. DONCHIN
מאניושקי 1, טעלעפאן 97-9
ספעציאל-ארצט פאר אויגענקראנקהײטען
נעמט אן טעגליך פון 10—1 מיטאג און 4—7 נ.כ.
זונטאג פון 10 ביז 1 בײטאג.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מענער-קראנקהײטען. הײלונג מיט קווארץ-לאמפע (ווער-אויסטגרען)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד.

LEKARZ DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG
זאכאדניא 15, טעל. 31-08.
הײלט באנץ פערנאכלעסיגטע צײהן- און מויל-קראנקהײטען, צאהן - ציהונג אהן שמערצען, הײלט מיט ליכט - בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע צײהן.
נעהמט אן פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעל. 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעמשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

Zaginiony został
weksel na zł. 100.— pł. 30 lipca 1929 r., wystawca Jakób Grodzienski, który zostaje niniejszem unieważniony. Znalazca zechce takowy zwrócić do M. Złotowskiego, Wschodnia 41. 4720

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, tel. 26-02
מינעראליכע קראנקהײטען. ספעציעל פאר לאבען-און מארך-קראנקהײטען, בעשטראהלונגען און קינסטליכע בעדער. אין דערהײם פון 3—5 נאכמיטאג.

וויכטיג פאר ווירטשאפט
קאכס
די רעהרען אויפצופוצען
אין נישטא, אבער ביליג טרוקען ברזשאזאווע האלץ בעקומט מען אין האלץ-סקלאד
17 זשעראמסקי 17

מיט 8-10 טויזענד זל. וויל איך צוטרעטען אלס קאמפאניאן צו א פאבריק אדער אנ׳אנדער געשעפט. אפערטען פאר „ענערגיש" אין אדמ. פון „נײעם פאלקסבלאט".

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל 34-72
נעמט אן פון 6—8 אווענד

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.